PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo - Cena 40 lir

Leto XX. Št. 218 (5901)

TRST, sobota 26. septembra 1964

NOTRANJI MINISTER POJASNIL V POSLANSKI ZBORNICI STALIŠČE VLADE

Upravne volitve bodo 22. novembra letos
Vodstvo KPI: «Ostavka vlade je nujna»

Finančno ministrstvo je odredilo krajevnim davčnim uradom, naj ponovno uvedejo 3,30 odst. IGE - Interpelacije glede Južne Tirolske 28. t. m. se sestane v Ženevi italijansko-avstrijska komisija izvedencev

RIM, 25. — Notranji minister Taviani je izjavil v poslanski zbornici v odgovor na ustrezne interpelacije poslancev KPI, PSI, PSIUP in MSI, da bodo upravne volitve 22. novembra letos, nato pa je odgovoril na interpelacije glede Gornjega Poadižja, ki so jih predložili: Almirante (MSI), Cuttitta (PDIUM) in Dietl, Mitterdorfer in Vaja (Volkspartei).

V svojem odgovoru na te interpelacije je Taviani poudaril med drugim, da si bo italijanska vlada še nadalje prizadevala, da pride do miroljubne poravnave spora med Avstrijo in Italijo glede Južne Tirolske tudi kljub teroristični dejavnosti nekaterih skrajnežev, ki imajo moralno in gmotno podporo v znanih nacističnih in nacionalističnih krogih v Avstriji in Zahodni Nemčiji. Minister je pripomnil, da se teroristična dejavnost omejuje pretežno na dve dolini v bližini italijansko-avstrijske meje, medtem ko da je v vseh drugih predelih Gornjega Poadižja povsem mirno.

Interpelanti so izrazili svoje nezadovoljstvo nad odgovorom notranjega ministra, enako nezadovoljstvo so izrazili tudi predstavniki KPI, PSIUP in PLI, medtem ko so predstavniki vladne večine odobravali predvsem tisti del ministrovega govora, v katerem je potrdil, da si bo vlada vztrajno prizadevala za dosego čim pravičnejšega in miroljubnega sožitja med narodnostnimi skupinami v Gornjem Poadižju.

V senatu so odobrili nekatere spremembe v državnem proračunu in v proračunu samostojnih uprav za finančno leto 1963-64, da bi mogli kriti nekatere pasivnosti. S temi spremembami v izdatkih nekaterih ministrstev bodo pridobili okrog 150 milijard.

Predsednik vlade Moro je imel danes sestanek, ki so se ga udeležili: podpredsednik vlade Nenni, zunanji minister Saragat in ministri Piccioni, Taviani, Reale, Andreotti in Gui. Po sestanku je Saragat izjavil novinarjem, da so dali navodila italijanskim izvedencem, ki se bodo sestali z avstrijskimi izvedenci 28. t.m. v Ženevi, da bi dosegli poravnavo spora glede uveljavljenja sporazuma De Gasperi-Gruber v okviru odnosov med Italijo in Avstrijo. Sestanek izvedencev v Ženevi pripravlja sestanek zunanjih ministrov obeh držav, ki bo v drugi polovici oktobra v Ženevi.

Finančno ministrstvo je danes razposlalo navodila krajevnim davčnim uradom, da ponovno uveljavijo odstotek splošnega davka na promet (IGE), ki je bil v veljavi pred 1. septembrom letos, ko so ga z zakonskim odlokom povišali od 3,30 na 4 odst. Ta odlok je namreč senat zavrnil na svojem včerajšnjem zasedanju. S tem v zvezi je Baslini (PLI) vprašal danes finančnega ministra, kakšne nujne ukrepe namerava sprejeti, da bi vrnili poslovnim krogom razliko 0,7 odst. IGE, ki so jo plačevali preveč od 21. avgusta do včeraj.

Podpredsednik vlade Nenni je imel danes sestanek s predstavniki sindikatov železničarjev CISL in UIL, na katerem so obravnavali vprašanje deficita uprave železnic. Predstavniki obeh sindikatov so poudarili potrebo, da se odobri v celoti znani «peti ukrep», glede katerega so se sporazumeli pred časom z upravo železnic in vlado, in ki še ni bil odobren. Tajništvo sindikata železničarjev CGIL pa je sporočilo, da je sklenilo zaprositi predsednika vlade, naj bi podprl zahteve sindikata CGIL, na rezultat tega posredovanja pa da more počakati le do konca prihodnjega tedna. Če ne bodo dobili zadovoljujočega odgovora, bodo na zasedanju centralnega odbora sindikata železničarjev, ki bo 5. oktobra, odločili glede nadaljnje akcije.

Namestnik tajnika PSI Brodolini je v razgovoru z novinarji na Montecitorju dejal, da so sejo vodstva PSI, ki je bila predvidena za jutri dopoldne, predložili na prihodnji teden. Tiskovni urad KPI pa sporoča, da so zasedanje centralnega odbora stranke, ki je bilo napovedano za 30. t.m., predložili na 7., 8. in 9. oktobra. Dnevni red bo obsegal: 1. Upravne volitve in borba komunistov za novo demokratično večino (poročevalec Longo); 2. Vprašanja mednarodnega komunističnega gibanja (poročevalec Berlinguer). Vodstvo KPI se bo sestalo 1. oktobra.

Danes je bila seja tajništva KPI; po seji so izdali sporočilo, v katerem se zatrjuje med drugim, da je ostavka vlade nujna, ker včerajšnje glasovanje v senatu pomeni «obsodbo vladne linije glede konjunkture in glede usmeritve gospodarske politike», hkrati pa se dodaja, da tajništvo KPI smatra že vnaprej za «nesprejemljivo in nedopustno», da bi vlada, «samo da bi ostala pri življenju in da bi se izognila glasovanju senata, ponovno predložila, pod drugačno obliko, ukrepe, ki so bili zavrnjeni». Glasovanje senata nakazuje po mnenju tajništva «nujnost radikalne spremembe gospodarske in vladne politike, spremembe, ki naj ustrezajo enotni volji ljudskih množic».

Tajništvo KPI vidi v zadržanju vlade spričo glasovanja v senatu «nadaljnji znak zmešnjave, ki jo zadržanje KD in pogrešna vladna linija ustvarjata na vrhu političnega življenja. Dogodki, ki so povezani z glasovanjem senata, poudarjajo potrebo, da se obravnava in reši kočljivi položaj, ki je nastal zaradi bolezni državnega poglavarja. Nadaljnje odložitve bi utegnile resno zaostriti vprašanja, ki jih postavlja ta položaj in kriza v politiki levega centra». Sporočilo dodaja, da so komunisti pripravljeni dati svoj prispevek za «pozitivno in odgovorno» rešitev teh vprašanj.

De Gaulle v Limi

QUITO, 25. — General de Gaulle je zaključil danes svoj obisk v Ekvadorju in je odpotoval v perujsko prestolnico Limo, kamor je prispel zvečer. Pred odhodom je podpisal skupno francosko-ekvadorsko izjavo, ki med drugim pravi, da sta obe strani proučili možnosti povečanja trgovinske in kulturne izmenjave, investicij privatnega kapitala in tehnične pomoči, ki je potrebna za gospodarski in socialni razvoj Ekvadorja.

DETROIT, 25. — Sindikat delavcev avtomobilske industrije je sklenil stavko 350 tisoč nameščencev ameriške avtomobilske industrije «General Motors». Stavka se bo začela, ker so se prekinila pogajanja o obnovitvi delovne pogodbe.

Predsednik ČSSR Novotny prispel na Brione

Odobren sklep o dajanju vizumov na obmejnih prehodih v času od 1. oktobra do 15. aprila

BEOGRAD, 25. — Predsednik češkoslovaške republike Novotny s soprogo in z ostalimi člani delegacije je prišel danes popoldne v spremstvu predsednika izvršnega sveta Hrvatske Mika Špiljka in drugih hrvatskih osebnosti, članov uradnega spremstva predsednika češkoslovaške republike s posebnim letalom iz Zagreba v Pulj, od tod pa na Brione, kjer sta ga pričakala in pozdravila predsednik republike maršal Tito in njegova soproga.

Pred odhodom iz Zagreba si je visoki gost Češkoslovaške v spremstvu predsednika sabora Hrvatske Ivana Krajačića in predsednika izvršnega sveta Mika Špiljka in drugih osebnosti ogledal obrate tovarne «Rade Končar» in obiskal delavsko vseučiljišče «Moša Pijade».

Popoldne sta maršal Tito in njegova soproga povabila svoje goste na sprehod in ogled bližnjega otoka Vanga, kjer je maršal Tito pokazal svojemu gostu nekatere delavnice, kjer dela, toda samo med dopustom, vinograde in vinsko klet, kjer je pogostil svoje goste z izvrstnim istrskim vinom. Nocoj sta maršal Tito in njegova soproga priredila na Brionih poslovilno večerjo Novotnyju in njegovi soprogi, ki odhajata jutri z letalom v Prago.

Prebivalci vseh držav, s katerimi ima Jugoslavija diplomatske oziroma konzularne odnose, bodo v času od prvega oktobra do 15. aprila prihodnjega leta, lahko dobili vstopni, oziroma tranzitni turistični vizum na mejnih prehodih. Ta sklep je sprejelo zvezno tajništvo za notranje zadeve, da bi pospešilo razvoj turizma. Turistični vizumi, ki trajajo 30 dni, in tranzitni vizumi, ki bodo trajali 30 dni, in ki jih bodo obiskovalci Jugoslavije dobili na obmejnih prehodih v omenjeni dobi, bodo veljavni za enkratno potovanje.

V pretekli zimski sezoni je od prvega oktobra 1963 do 31. marca letos prispelo oziroma potovalo skozi Jugoslavijo nad 830.000 tujcev, in zdi se, da bo to število v nastopajoči sezoni mnogo večje, tudi zaradi novih dejstev. Pričakuje se, da bodo te olajšave prvenstveno izkoristili državljani sosednih držav. Obmejni organi so že sprejeli ustrezne ukrepe za hitro izdajanje vizumov potnikom.

B. B.

Laoški princi

PARIZ, 25. — Danes so se ponovno sestale tri laoške delegacije na tajni seji, ki je trajala dve uri. Predstavnik nevtralistične struje je po seji izjavil, da je bila diskusija zelo živahna in da so govorili o številu delegacij. Voditelj desničarske struje je izjavil, da je njegova stranka združena s strujo nevtralistov. Predstavnik levičarske delegacije pa je protestiral in poudaril, da mora konferenca ohraniti značaj tristranskega sestanka. Prihodnji sestanek bo v torek. Na današnji seji ni bil navzoč nobeden od treh princev, temveč so se je udeležili samo člani delegacij.

V Pariz je prišel danes podpredsednik laoške vlade general Fumi Nosavan. Izjavil je, da je prišel v Pariz privatno, vendar pa se namerava kot član vlade zanimati za potek konference in za stališče francoske vlade do vprašanj, ki se tičejo Laosa.

Vodja gibanja Patet Lao princ Sufanuvong je včeraj obtožil ZDA in laoške kroge, ki jih ZDA podpirajo, da sabotirajo razgovore o miru, ki so se začeli v Parizu med predstavniki treh laoških političnih frakcij. Rekel je, da so ZDA vplivale na odločitev predsednika laoške vlade Suvane Fume, da se vrne v Vientian, «tako da bi tam okrepil svoje pozicije». ZDA in njim naklonjene sile v Laosu očitno ne želijo, da bi bila sklicana nova ženevska konferenca o Laosu, pač pa hočejo zaplesti Laos v državljansko vojno. Na koncu je Sufanuvong pozval Suvano Fumo, naj se vrne v Pariz na nadaljnje razgovore. Pozval je tudi vlade držav, udeleženk ženevske konference, naj store vse, da bi sklicali novo ženevsko konferenco 14 držav.

DANES

Notranji minister Taviani je sporočil včeraj v poslanski zbornici, da bodo upravne volitve 22. novembra.

Okoliščino, da je senat včeraj zavrnil vladni zakonski odlok o povišanju splošnega davka na promet, ima tajništvo KPI za obsodbo vladne politike glede konjunkture in njene gospodarske politike ter zatrjuje, da je spričo tega ostavka vlade nujna. Vlada je sporočila, da odslej znova velja prejšnji odstotek za plačevanje omenjenega davka, t. j. 3,30 odst.

Ameriški predsednik Johnson je včeraj sodeloval skupno z mehiškim predsednikom Lopezom Mateosom pri proslavah v spomin na podpis pogodbe med ZDA in Mehiko, s katero so rešili stoletni spor v zvezi s strugo reke Rio Grande. Ob tej priložnosti je Johnson izjavil, da ta sporazum dokazuje, da se tudi najbolj zapletena vprašanja morejo rešiti na miren način. Poudaril je, da je moč ohraniti trajen mir s skrbnim, potrpežljivim in praktičnim reševanjem posameznih sporov. Poudaril je, da namerava nadaljevati dosedanjo politiko «iskanja» področja skupnih interesov. Dodal je, da je pripravljen iti kamorkoli in razgovarjati se s komurkoli.

Ameriški državni tajnik Dean Rusk pa je skupini ameriških črnskih voditeljev govoril o Afriki in je s tem v zvezi dejal, da je potrebno «boriti se proti komunistični nevarnosti». Pri tem je z zadovoljstvom ugotovil, da v Afriki «ni niti enega komunističnega satelita». Predstavnik državnega departmaja pa je sporočil v zvezi s Kongom, da je ameriška vlada pripravljena sicer sodelovati z organizacijo afriške enotnosti, toda ni pripravljena govoriti o ameriški vojaški pomoči Combeju. Kakor je znano, je organizacija afriške enotnosti pozvala ZDA, naj ukinejo vojaško pomoč Combeju, ker je samo s prenehanjem tujega vmešavanja moč najti pomirjenje.

V zvezi z dogodki v Južnem Vietnamu so v Pentagonu danes uradno sporočili, da je končano patruljiranje dveh ameriških vojnih ladij, ki sta bili pred enim tednom zapleteni v incident v Tonkinškem zalivu. Ni znano, ali bodo te ladje sedaj nadomestili. Znano pa je, da je Johnson odredil preiskavo v zvezi z omenjenim incidentom. V Južnem Vietnamu pa še dalje vlada zmeda na goratih predelih v sredi države. Tu se tamkajšnja plemena še vedno upirajo. Do sedaj so bila zaman vsa prizadevanja ameriških svetovalcev, da bi dosegli sporazum. Ameriška vlada se boji, da bi utegnilo to področje pasti pod popolni vpliv osvobodilnega gibanja.

Varnostni svet OZN je včeraj končno soglasno odobril resolucijo, ki podaljšuje mandat sil OZN na Cipru za tri mesece, t. j. do 26. decembra. Niso pa sprejeli priporočila U Tanta o raztegnitvi pristojnosti teh sil in o njihovem financiranju. U Tant je ponovil, da se bodo morale te sile umakniti, če ne bodo stroški kriti s prostovoljnimi prispevki. Ciprski zunanji minister Kiprianu, ki je vodil ciprsko delegacijo v varnostnem svetu, je sinoči odpotoval v Moskvo, kjer bo podpisal sporazum o sovjetski vojaški pomoči Cipru.

Srečanje med predsednikom Titom in Novotnyjem na letališču

IZJAVE KANCLERJA ERHARDA

PRED JANUARJEM NI PRIČAKOVATI OBISKA HRUŠČOVA V BONNU

Erhard je izjavil, da ne pričakuje od sestanka bistvenih sprememb mednarodnega položaja

BONN, 25. — Zahodnonemški kancler Erhard je danes na tiskovni konferenci izjavil, da Hruščov ne bo obiskal Bonna pred januarjem prihodnjega leta. Dodal je, da zahodnonemška vlada ne pričakuje od sestanka s Hruščovom bistvenih sprememb mednarodnega položaja, in še posebej položaja v Nemčiji. Ponovil je, da ni pripravljen na nobeno koncesijo, kar se tiče Nemčije, toda ne dela si utvar, da bi Hruščov «kaj popustil» od sedanjega sovjetskega stališča.

Zatem je kancler ponovil svojo tezo o francosko-nemškem prijateljstvu in dejal, da je to prijateljstvo «bistveni element solidarnosti svobodnega sveta». Ponovil je, da je njegova vlada pripravila nove predloge v zvezi z zahodnoevropsko politično enotnostjo in da ti predlogi upoštevajo različna stališča zahodnih družabnikov. Kar se tiče odnosov med zahodnimi zavezniškimi državami, je Erhard izjavil, da je zaželeno «srečanje med Francijo in ZDA» po ameriških volitvah. Dejal je, da predvideva, da bo ameriški predsednik ki bo izvoljen novembra, prav gotovo obiskal Evropo in tedaj bo imel stike z državnimi in vladnimi poglavarji, kar bo praktično pomenilo zahodni «vrh», čeprav z dvostranskimi stiki.

Glede vzhodnih nemških meja je Erhard ponovil, da bo treba spor o meji na Odri in Nisi rešiti «na podlagi štiristranskih sporazumov v Potsdamu samo v okviru sklenitve mirovne pogodbe z združeno Nemčijo».

Zatem je Erhard ponovil že znano bonsko stališče glede sporazuma o berlinskih propustnicah.

Glede svojega sestanka s Hruščovom je Erhard izjavil, da namerava z njim govoriti o Berlinu in o Nemčiji in da ne bo pozabil stališča, ki ga je zavzela njegova vlada glede združitve Nemčije. Izključil je tudi možnost dvostranskega sporazuma med Zahodno Nemčijo in Sovjetsko zvezo po zgledu rapalske prijateljske pogodbe, ki je bila podpisana leta 1922.

Predsednik prezidija vrhovnega sovjeta SZ Mikojan je danes v Moskvi izjavil, da želi sovjetska vlada sodelovati in prijateljsko živeti z vsemi narodi in tudi z Zahodno Nemčijo. Dodal pa je: «Tisti, ki mislijo, da bi se mogli odnosi med Zahodno Nemčijo in Sovjetsko zvezo izboljšati v škodo prijateljstva med Sovjetsko zvezo in Vzhodno Nemčijo, se motijo.» Mikojan je govoril na svečanosti v Kremlju, ko je podpisal dokument o spremembi v zakon pogodbe o prijateljstvu in sodelovanju z Vzhodno Nemčijo.

IZJAVE AMERIŠKEGA PREDSEDNIKA OB SREČANJU Z MATEOSOM LOPEZOM

Johnson ponovil pripravljenost sporazumnega reševanja sporov

Nadaljeval bo politiko «iskanja skupnega področja interesov» z Vzhodom - Dean Rusk o Afriki - Fronta v prid Johnsonu se je razširila

EL PASO (Texas), 25. — Ameriški predsednik Johnson se je sestal danes v El Pasu z mehiškim predsednikom Lopezom na proslavi v spomin podpisa pogodbe med ZDA in Mehiko v Chamizaru leta 1963, s katero so se ZDA obvezale vrniti Mehiki 177 hektarov zemlje ob obrežju reke Rio Grande in so s tem rešile star obmejni spor, ki je trajal sto let.

Ob tej priložnosti je imel Johnson kratek govor o ameriški zunanji politiki. Izjavil je, da pogodba iz Chamizara dokazuje, da se «najbolj zapletena vprašanja morejo rešiti na miren način». «Trajen mir, je dodal predsednik, se lahko ohrani samo s skrbnim, potrpežljivim in praktičnim reševanjem posameznih sporov. Imamo v sebi silo in zaupanje, ki sta potrebni, da smo velikodušni z našimi prijatelji in da se ne ustrašimo naših sovražnikov. Država, ki ima močan vojaški aparat, ki je gotova svojih prepričanj, odločna glede svojih smotrov, se ne boji sesti za mizo in pogajati se z drugimi državami. Samo boječa in šibka država se lahko boji stikov in pogajanj. Mi nismo nikoli bili država take vrste in nikoli ne bomo.»

Zatem je govoril o odnosih z Vzhodom in dejal: «Povečano razumevanje do sporazumnih rešitev je pripeljalo do sklenitve pogodbe o prepovedi jedrskih poskusov, ki pomeni eno od mnogih etap, ki so potrebne, da dočakamo dan, ko bo strah pred vojno odstranjen s te zemlje. Nočemo slikati presvetle slike. Na vsakem kontinentu vidimo nevarnosti in negotovosti. So nerešeni spori od Cipra do Vietnama, od Konga do Kube. Grenke novice bi utegnile jutri menjati današnje svetle obete, toda če gledamo preko trenutnih vprašanj k širšemu obzorju dogodkov, vidimo svet, v katerem bo svoboda močnejša in mir trajnejši.»

Predsednik je tudi izjavil: «Predsedniki ZDA so bili v zadnjih dvajsetih letih vsi pripravljeni oditi na kateri koli kraj in razgovarjati se s komer koli o katerem koli argumentu, če so ti njihovi napori obetali okrepitev svobode in miru na svetu. Jaz bom storil isto.» Nadaljeval je: «Potrpežljivo smo skušali najti področja skupnega interesa, ki lahko pripeljejo do plodnih sporazumov. Pogodba o prepovedi jedrskih poskusov in pogodba v Chanizaru sta rezultat take politike. Trajen mir se lahko doseže samo s potrpežljivim in skrbnim iskanjem praktičnih rešitev vprašanj, ki sproti nastajajo.»

Johnson je dalje izjavil, da so «v Vzhodni Evropi nastale delitve, ki se vedno bolj poglabljajo». Dodal je: «V komunističnem svetu je druga država za drugo skušala navezati nove vezi z Zahodom in doseči večjo neodvisnost od Moskve. Mi bomo še dalje spodbujali te težnje, ne s propagando ali z grožnjami, temveč s tem, da bomo potrpežljivo postavljali temelje politike skupnega interesa in medsebojnega razumevanja.»

Predsednik je nato podal nekaj izjav, ki praktično pomenijo polemiziranje z Goldwaterjem in s skrajno desničarsko opozicijo. Dejal je: «Nikoli nismo pritiskali na naše nasprotnike do tolikšne mere, da bi jim prepustili kot edino alternativo jedrski napad proti nam. Toda bili smo vedno odločni. Ne moremo zapustiti vseh tistih, ki se ne strinjajo z nami. Če bi to storili, bi pomenilo pustiti jih na milost in nemilost komunizmu. Ne moremo prisiliti drugih s silo in z obvladovanjem, da bi mislili in ravnali kakor mi. Lahko priznamo njihove interese ob zaščiti naših.» Na koncu je dejal, da je prepričan, da so današnji Američani bolj ko kdaj koli pripravljeni delati skupno z drugimi državami za graditev trajnega miru.

Državni tajnik Dean Rusk je sprejel danes skupino ameriških črnskih voditeljev, ki se zanimajo za afriške probleme. Trdil je, da so «komunisti porabili do danes približno milijardo dolarjev za pomoč afriškim državam,» čeprav se velik del tega zneska še ni izkoristil. Dejal je, da je sedaj v Afriki približno pet tisoč «komunističnih» tehnikov in ekonomistov in da od šest do osem tisoč afriških študentov študira v komunističnih državah. Dalje je izjavil, da je v Afriki nad 150 «komunističnih» diplomatskih konzularnih in trgovskih predstavništev in da «komunistični radio» nosveča Afriki mnogo ur. Pripomnil je, da ti podatki ne vsebujejo drugih oblik pomoči. Zatem je Rusk izrazil zadovoljstvo, da klub vsemu temu «ni sedaj na afriški celini niti ene komunistične satelitske države». Pripomnil pa je, da je še vedno «komunistična nevarnost», in je s tem v zvezi govoril o Kongu. Izrekel je zadovoljstvo, ker organizacija afriške enotnosti išče rešitev spora v tej državi, in je dejal, da ZDA želijo sodelovati v ta namen s to organizacijo. Omenil je tudi važen prispevek organizacije afriške enotnosti za rešitev alžirsko-maroškega spora, za notranjo varnost v Tanganjiki ter za rešitev obmejnega spora med Etiopijo in Somalijo. Omenil je, da je po drugi svetovni vojni samo v Afriki nastalo 31 novih držav, in da so v enem samem primeru nastale težave za prenos oblasti Afričanom, in to je bilo v Alžiriji. V enem samem primeru so bile hujše notranje sovražnosti, in to v Kongu. Glede Južne Afrike je Rusk priznal resnost položaja in dejal, da bi «sprava med nasprotujočimi si interesi v južnem delu Afrike mogla blagodejno vplivati na sedanje ravnotežje sil na svetu».

Fronta v prid Johnsona in Humphreja, se je danes še razširila. Skupina sedemnajst časopisov, ki pripadajo verigi Scripps-Howard, je danes sklenila podpirati demokratična kandidata. To se je zgodilo po 28 letih, ko je ta skupina podpirala republikance. V tej skupini sta tudi «New York World Telegram» in «Washington Daily News». Zadnjikrat je skupina podpirala demokratičnega kandidata Roosevelta leta 1936. Današnji sklep so sprejeli na skupnem sestanku ravnateljev in glavnih urednikov časopisov po celodnevnem posvetovanju. Sklep objavljajo v uvodniku na časopisih, v katerem izrekajo mnenje, da Goldwater «ni dokazal, da ima potrebne lastnosti za predsedništvo».

Glede demokratičnega kandidata pravi uvodnik: «Johnson je dokazal, da zna, kako mora izpolnjevati predsedniške posle. Zna sprejemati težavne odločitve in odločno nastopati v zunanjepolitičnih krizah, ne da bi se prenaglil ali da bi bil izzivalen, kakor je pokazal med neredi v Panami in med incidenti v Tonkinškem zalivu.»

Današnji sklep sledi nedavnemu sklepu, ki ga je sprejela Hearstova skupina, ki je najbolj konservativna v Ameriki in ki je napovedala svojo podporo demokratični listi, potem ko je 32 let nepretrgoma podpirala republikansko stranko. Do sedaj je samo en večji časopis, in sicer «Chicago Tribune», sporočil, da bo podpiral Goldwaterja, skupno z nekaterimi manjšimi časopisi.

URADNO SPOROČILO AMERIŠKE VLADE

Končano patruljiranje ladij ZDA v Tonkinškem zalivu

V Južnem Vietnamu se nekatera plemena še vedno upirajo in vlada je začela pogajanja z njimi

WASHINGTON, 25. — Pentagon je danes javil, da se je končalo patruljiranje dveh ameriških torpednih lovcev, ki sta bila pred enim tednom zapleteni v incident v Tonkinškem zalivu. To je prvo uradno sporočilo o umiku teh ladij iz omenjenega zaliva. Uradno sporočilo ne omenja, ali bodo ti dve ladji zamenjali z drugimi.

V Sajgonu je vso preteklo noč večje število padalcev stražilo pred palačo predsednika vlade Kana, ker so se razširile govorice o bližnjem uporu in o načrtih za umor Kana in nekaterih drugih vojaških voditeljev. Davi so se čete umaknile. Davi se je Kan razgovarjal z načelniki glavnega štaba v nekem kraju izven Sajgona. Po razgovoru se ni vrnil v svoj urad. Nekateri njegovi pomočniki pa so izjavili, da je še vedno v prestolnici. Nove govorice o bližnjem državnem udaru so nastale v zvezi z dejstvom, da nekateri častniki odločno nasprotujejo Kanovim načrtom, da prepusti civilistom vladne posle, ali pa se bojijo, da zgubijo svoja mesta v primeru, da bi Kan sprejel zahteve budistov o čistki bivših sodelavcev predsednika Diema.

Južnovietnamska vlada si ob sodelovanju ameriških častnikov in ameriškega poslanika še dalje prizadeva, da bi dosegla sporazum z uporniki v nekaterih višjih predelih, ki zahtevajo avtonomijo. Eden od ameriških svetovalcev je ves čas v stiku z eno in drugo stranjo, toda vsa ta prizadevanja so bila do sedaj brezuspešna. Sest ameriških vojakov, ki so jih uporniki pridržali, se še ni vrnilo. General Kan je včeraj obiskal neki kraj na tem področju in stopil v stik s krajevnimi civilnimi in vojaškimi oblastmi ter je imel razgovore tudi s plemenskimi poglavarji v pokrajini Darlac in Quang Duc, vendar pa spor ni bil še rešen. Južnovietnamska agencija trdi, da «so bile vse zakonite težnje zadoščene» in da so «sprejeli nekatere nujne ukrepe, da se zaščiti življenje in imetje večine sopatriotov, ki živijo ob ustju in v gorovju, da se doseže spoštovanje narodne suverenosti.»

Dalje javlja omenjena agencija, da se je 23. septembra sestalo na sedežu pokrajinske uprave v Ban Me Tut dvesto funkcionarjev, častnikov, plemenskih poglavarjev in predsednikov krajevnih odborov plemen ter da so ustanovili odbor sedmih osebnosti, ki bo stopil v stik z uporniki, da jim obrazloži, «da so bili prevarani s spletkami Vietkonga in tujcev». Odbor je izdal proglas, ki obsoja «spletke fevdalcev, komunistov in kolonialistov med incidenti 20. septembra v Ban Ne Tutu in poudarja, da so tamkajšnja plemena odločena «boriti se proti komunističnemu napadalcu».

Po mnenju opazovalcev kaže včerajšnja navzočnost generala Kana na tamkajšnjem področju veliko zaskrbljenost vlade, po petih dneh oboroženega in odkritega upora proti vladi, ki ga vodijo civilne oborožene skupine in ki se širi na «posebne sile» na omenjenem področju, katere so oborožili Američani in jih izvežbali ameriški častniki

Podaljšan mandat sil OZN na Cipru

Galo Plaza je optimist - Ciprska in turška vlada sta se sporazumeli o zamenjavi dela turškega kontingenta - Kiprianu odpotoval v Moskvo

NEW YORK, 25. — Varnostni svet je nocoj soglasno odobril resolucijo, ki podaljšuje do 26. decembra bivanje sil OZN na Cipru. Sprejel je na znanje zadnje poročilo U Tanta o položaju na otoku, ni pa sprejel nobenega sklepa glede priporočila U Tanta o financiranju operacij OZN na Cipru in o raztegnitvi pristojnosti sil OZN.

Takoj po glasovanju je U Tant poudaril, da njegova priporočila še vedno veljajo. Dodal je, da se bodo moralo sile OZN umakniti s Cipra, če ne bodo stroški kriti s prostovoljnimi prispevki. Sporočil je, da sta se ciprska in turška vlada sporazumeli za nadomestitev dela turškega kontingenta na Cipru. OZN bo prevzela izključno nadzorstvo nad cesto, ki pelje v Kirenijo in ki je sedaj pod nadzorstvom ciprskih Turkov ob podpori turških vojakov. Končno je U Tant sporočil, da bo njegov novi posebni predstavnik na Cipru namesto Plaze, ki je bil imenovan za posredovalca, brazilski predstavnik Carlos Alfredo Bernardes.

Zvedelo se je, da bo ciprski zunanji minister Kiprianu odpotoval nocoj iz New Yorka v Moskvo.

Posredovalec OZN na Cipru Galo Plaza je na tiskovni konferenci izjavil, da misli, da je «žarek upanja» in da bi «utegnilo slediti boljše ozračje, kakor v preteklih mesecih». Plaza je dodal, da bo odpotoval v nedeljo v Nikozijo, kjer bo takoj začel razgovore.

oblast leta 1951. Na prihodnjih volitvah bodo volivci izvolili 630 poslancev, ki se bodo prvič sestali 27. oktobra, da izvolijo predsednika spodnje zbornice; 3. novembra pa bo kraljica prebrala kronski govor, t.j. program nove vlade. Govor bo sestavil predsednik nove vlade, ki bo Douglas Home, če bodo zmagali konservativci, ali Harold Wilson, če bodo zmagali laburisti.

Angleška kraljica podpisala dekret o razpustu zbornice

LONDON, 25. — Angleška kraljica Elizabeta je popoldne podpisala dekret o razpustitvi spodnje zbornice v zvezi s splošnimi volitvami, ki bodo 15. oktobra. Sedanji parlament je bil izvoljen 8. oktobra 1959, ko so konservativci dobili večino sto sedežev. To je bila tretja zaporedna volilna zmaga konservativcev, ki so prišli na

Zarota v Iraku

BAGDAD, 25. — Načelnik glavnega štaba iraške vojske general Areef je sporočil, da so odkrili zaroto proti varnosti države. Dodal je, da bodo v kratkem objavili izjavo o podrobnosti preiskave proti zarotnikom. Pripomnil je, da so ti sestavljali «skupino elementov, ki so se skušali maščevati». Pred dnevi je neki libanonski časopis pisal o številnih aretacijah in trdil, da je zaroto organizirala stranka Baas, glavni voditelj pa je bil bivši ministrski predsednik Hasan Al Bakr.

DUNAJ, 25. — Indonezijski predsednik Sukarno, ki je že nekaj dni na Dunaju, kjer se zdravi, je bil včeraj operiran na obistih. V nedeljo bo lahko zapustil kliniko. V torek bo odpotoval v Rim.

Po sporazumu o propustnicah za prebivalce zahodnega Berlina so začeli odpirati nekatere prehode skozi berlinski zid. Slika kaže delavca, ki dela odprtino v zidu pod nadzorstvom policajev

Krag sestavil enobarvno vlado

KOPENHAGEN, 25. — Dosedanji predsednik danske vlade Otto Krag, ki mu je včeraj kralj dal nalogo za sestavo nove vlade, da je danes sporočil kralju, da ne more sestaviti vlade. Kralj je po posvetovanju z voditelji radikalne in liberalne stranke zaprosil Kraga, naj sestavi manjšinsko socialdemokratsko vlado. Krag je to sprejel in je nocoj sestavil vlado, ki je takoj nato prisegla kralju. Predsedstvo vlade, zunanje in finančno ministrstvo zavzemajo isti ministri kakor v prejšnji vladi, ki je bila na oblasti od leta 1960 in ki je zgubila večino v parlamentu na torkovih volitvah.

Pred Kairsko konferenco

Čez 10 dni se bodo v Kairu sešli zunanji ministri 48 držav, da bi opravili zadnje priprave za sestanek šefov držav ali vlad, ki se bo začel 5. oktobra. To pomeni, da smo ob koncu priprav. Od maja 1963 do zdaj so šle te priprave skozi več pomembnih obdobij, v katerih so podrobno obdelali ideje, s katerimi se bodo ukvarjali na bližnjem kairskem srečanju.

Ne bi bila lahka naloga, če bi se že zdaj lotili napovedi ali ugibanj o tem, kakšni bi utegnili biti konkretni dosežki in kako bodo potekale razprave in obravnave na drugi konferenci neangažiranih držav. Neko jasnost mečejo na to plat te konference že zdaj posamezne okoliščine, v kakršnih gre h koncu obdobje priprav, in pa tisto, kar se je med temi pripravami pojavilo kot posebno značilno za to veliko mednarodno akcijo.

Med tistim, kar je v tej zvezi najbolj značilno za to akcijo, je vsekakor veliko število udeležencev, ki predstavljajo — skupno z opazovalci — več kot polovico članstva v Organizaciji združenih narodov. Število udeležencev, ki jih je bilo na prvi beograjski konferenci 28, se je zdaj natančno podvojilo, to pa je važno poudariti predvsem zato, ker opozarja, kako silovito se je razširilo območje miru in neangažiranosti v preteklih treh letih. Prva konferenca neangažiranih — kar lahko danes jasneje vidimo — je bila splošna svetovna po obsegu svoje politike in po široko zamišljenih akcijah, s katerimi je prodrla v svet kot nosilka alternative za sedanje nevzdržne odnose in negotovosti. Sodimo lahko, da se bo druga konferenca izkazala kot splošno svetovna tako po nadaljevanju take politike in vloge, kot tudi po tem, ker na njej neposredno sodelujejo številčno močno zastopani vsi deli sveta. To lahko le malo spremeni okoliščina, da evropski del in Latinska Amerika, kar zadeva zastopanost, še vedno zaostajata za Afriko in Azijo. Kajti to je predvsem posledica posebnih odnosov in položaja, kakršni so začasno v teh delih sveta in jih moramo zato imeti bolj za svojevrsten «vis maior» kot pa izraz politike ali objektivnih interesov teh delov sveta.

Hkrati s tem je bilo med pripravami stalno videti trdno vez, ki povezuje beograjsko konferenco z bližnjo, drugo konferenco neangažiranih držav v celoto. V vseh delih sveta je prišlo v preteklih treh letih do velikih sprememb. Začeli so se procesi važnih preobrazb. Posamezni problemi se razvijajo v tej ali drugi smeri, v tem ko so se drugi problemi pojavili in so nemalo vplivali na oblikovanje neposrednih nalog, pa tudi na določanje smeri in oblike nadaljnjega delovanja neangažirane politike. Vendar to ni moglo pripeljati v beograjski deklaraciji kot sredstvo za uresničitev resnične koeksistence med narodi. Ta politika tudi zahteva, da se sedanji mednarodni red, sloneč na pravici močnejšega, zamenja z novim, v katerem bo obveljala pravica vsakega naroda do svobode in enakopravnosti.

Enega izmed važnih dosežkov triletnega razvoja sveta in konstruktivne dejavnosti neangažiranih držav lahko vidimo v tem, da potekajo priprave za drugo konferenco v okoliščinah, ko države, ziasti velike, z večjim razumevanjem in realizmom ter s pozornostjo spremljajo te priprave. Imamo še v svežem spominu neugodne poudarke, ki so bili značilni za komentatorje in stališča nekaterih držav v dneh priprav in poteka beograjske konference, na katero so z več strani gledali še mesece pozneje s precejšnjim pridržkom in nezaupanjem. Deloma zaradi evolucije splošne politike ZSSR in vzhodnoevropskih držav, deloma pa zaradi vedno znova potrjene konstruktivne vloge neangažiranih držav v svetovni politiki, je na tej strani prišlo do novega načina obravnavanja in novih ocen, ki pomenijo znatno razširitev možnosti za pozitivno mednarodno akcijo. Če na strani zahodnih držav ni hkrati prišlo do podobnega razvoja, ne bi smeli razloga iskati v tem, da ne razumejo neangažirane politike in njene vloge, marveč predvsem v nemožnosti, da bi uskladili vojaške politične kombinacije nekaterih zahodnih sil v sedanjih mednarodnih odnosih z namenom in ukrepi neangažirane politike. Da smo konkretnejši, kot prihaja neogibno do spopadov med tendencami po ekspanziji in hegemoniji v sodobni politiki Kitajske in med politiko, neangažiranih držav, je prav tako naravno tudi nasprotje, ki je značilno za sedanje zveze te politike s pogostimi vojaškimi in političnimi intervencijami ter pritiskom nekaterih zahodnih sil na številnih točkah Azije in Latinske Amerike. Vendar pa ta okoliščina ne bi smela zamegliti dejstva, da danes ni več na svetu pomembnejšega nerazumevanja politike neangažiranih držav, prav tako pa tudi ni odkritih poskusov, da bi zanikali moralno vrednost njenih načel ali pozitivno vlogo, ki jo ta politika vse bolj prevzema v mednarodnem življenju.

Iz vsega tega lahko neposredno sklepamo, da se približujemo drugi konferenci neangažiranih v zelo ugodnih okoliščinah. Svet lahko docela upravičeno pričakuje, da bo tej konferenci uspelo dati viden prispevek k obravnavanju nekaterih in h konkretnemu urejanju drugih odprtih vprašanj, ki kalijo sodobne odnose. Po drugi strani pa moramo v zvezi z nalogami, ki čakajo na ustrezno mednarodno akcijo, priznati, da je pred nami zelo dolg seznam. Čeprav bi bile izvršene spremembe še tako pomembne in čeprav bi preteklo trietno obdobje bilo še tako bogato z novimi in važnimi gibanji, pa je to obdobje, žal, vendarle zabeležilo zelo skromne praktične dosežke, npr. kar zadeva stalno akutni problem razorožitve ali prav tako akutno področje združenega kolonialnega in neokolonialnega intervencionizma ali področje sveta v razvoju, vprašanje gospodarske in splošne osamosvojitve novih in manj razvitih dežel. Politično ozračje se je v številnih delih sveta zboljšalo, proces dekolonizacije se približuje svojemu koncu, vtem ko se po večletni hladni vojni kažejo elementi nove smeri, smeri za pogajanja — namesto rožljanja z orožjem. Kljub temu so svetovna obzorja zamegljena v več smereh. Prav zato prihaja kairski sestanek o pravem času, da bi se zganile pozitivne sile sveta, da bi zagotovili kontinuiteto in stabilnost začetih pozitivnih procesov in da bi preprečili in onemogočili škodljive in nevarne tendence hegemonizma, ekspanzije in intervencionizma.

Kolikor je znano, potekajo med nevezanimi državami intenzivni posveti o ukrepih, ki bi jih morala kairska konferenca ustaljeno in skupno začeti. Kot je čutiti, se bodo ti ukrepi enako nanašali na razorožitev, kakor tudi na neokolonializem v njegovih različnih oblikah, in s tem namenom bodo poiskali nove oblike za reševanje teh vprašanj. V okviru stalnih naporov, da se utrdijo in demokratizirajo Združeni narodi, bodo našle svoje mesto vsekakor tudi pobude, da se pospeši kodifikacija načel koeksistence, in sploh da se OZN neposredno in aktivneje zavzame za reševanje mednarodne gospodarske problematike v zvezi s preprečevanjem politike diskriminacije, dominacije in pritiska. To naj bi pomenilo, da bodo začeli po kairskem sestanku dobro premišljene, organizirane ukrepe na različnih področjih mednarodnega življenja, da bi rešili odprte probleme in uredili neurejena stanja in odnose. Zaupati moramo, da bodo našli tudi način, da se zagotovi kontinuiteta prihodnjih ukrepov neangažiranih držav, ki po povečanju svojih vrst razširjajo fronto, na kateri nastopajo s tem, da prevzemajo čedalje večje odgovornosti za usodo miru in napredka na svetu.

JOSIP DJERDJA
(Po listu «Komunist»)

PARIZ, 25. — 29. septembra se bodo sestali strokovnjaki ministrstev za zunanje zadeve, za zdravstvo in za finance Francije, Zapadne Nemčije, Velike Britanije in ZDA, ki bodo razpravljali o ustanovitvi mednarodnega organizma za boj proti raku.

V TRSTU KONČUJEJO SNEMANJE DVEH PUSTOLOVSKIH FILMOV

Preklete pištole iz Dallasa
Za tri dolarje svinca

Razgovor z glavnim igralcem simpatičnim Američanom Fredom Beirom in pomočnikom režiserja Žarkom Petanom

Začetek snemanja v ateljeju v velikem paviljonu tržaškega velesejma. Na krajni levi glavni igralec Fred Beir

V filmskem študiju podjetja «Ceria» v velikem paviljonu tržaškega velesejma so včeraj popoldne začeli snemati nekaj notranjih prizorov filmov: «Proklete pištole iz Dallasa» ter «Za tri dolarje svinca». Film režira Pino Mercanti, asistent režije je Zarko Petan, snemalec pa Zaro Tušar.

Kakor smo pred dnevi že na kratko poročali so pretežni del obeh filmov posneli v Ljubljani. Film snemajo v kooprodukciji Soc. Tellus Cinematografia iz Rima, Coperfilm iz Madrida in Aleintir iz Pariza, tehnične usluge pa nudi filmservis iz Ljubljane.

Snemanje v Trstu bo trajalo le nekaj dni, verjetno do četrtka. Zunanjih prizorov ne bodo snemali. S tem bosta oba filma dokončana. Producenti so zadovoljni, ker je snemanje potekalo redno in jim je bilo vreme prav naklonjeno. Ze sama naslova povesta, da gre za pustolovske filme z Divjega zapada.

Z ekipo je prišel tudi glavni igralec Fred Beir, ki nastopa še v nekaterih prizorih, medtem ko so drugi vidnejši igralci že opravili svoje delo.

V družbi simpatičnega režiserja Zarka Petana smo se porazgovorili z ameriškim igralcem Fredom Beirom, ki nam je povedal, da v Evropi še ni znan, saj je dosedaj igral predvsem v televizijskih filmih, ki prav sedaj počasi prodirajo tudi na naše televizijske ekrane. Pri TV je mnogo delal, saj je dosedaj sodeloval pri okoli 150 televizijskih filmih in točnega števila niti sam več ne ve. Živi v Holywoodu, igral je v gledališčih na Broodawayju, sedaj pa je prvič v Evropi.

Petan nam je povedal, da je zelo vesten igralec in da ne dovoli, da bi ga nekdo nadomeščal tudi pri najbolj tveganih prizorih. Skratka sedaj se mnogo pretepa, kot to pač zahteva scenarij. Sam pa nad pustolovskimi filmi ni preveč navdušen: «Snemam dva filma, nam je dejal, in to istočasno. Mirno bi lahko zamenjali številne prizore in jih predejali iz prvega v drugega, ali obratno. Imam nehvaležno vlogo, onega z belim klobukom (v klasičnih dovbojkah ima beli klobuk pozitiven in zato tudi dolgočasnejši junak, črnega pa hudobni).

Pa še smo ga vprašali: Prvič ste v Evropi, kako vam je všeč? Tudi prvič ste v Jugoslaviji, ki je v Ameriki znana kot komunistična dežela in komunisti kot ljudje z vražjimi rogovi in repi. Istočasno smo se tudi opravičili, češ da je vprašanje netaktno, saj se igralcev o politiki nikoli ne izprašuje.

In res, ta izgovor je za podrobnejši odgovor previdno uporabil tudi naš junak, kavboj z belim klobukom, ki pa je dodal, da ni videl nobenega repa, spoznal pa se je s pridnimi ljudmi, ki znajo trdo delati in ki so zelo ljubezniv.

Dve Sansonijevi reviji

V drugem snopiču 43. letnika (april-junij 1964) revije Giornale critico della filosofia italiana *sodelujejo s svojimi prispevki Gaetano Chiavacci, Vincenzo Ciliento, Antonio Corsano, Antimo Negri, Manlio Pirrone, Giuseppe Semerari, Franco Fanizza, N. M. de Feo, A. Guaraldi. Revijo izdaja založba Sansoni v Firencah, pri kateri je pred kratkim izšla še zadnja številka revije* I problemi di Ulisse *za l. 1963. Osrednji predmet razprav v tej številki je «usoda družine». Svoje članke so prispevali: Tullio Tentori (Classificazione e origine delle istituzioni familiari), Nicola Perrotti (Il problema psicologico del matrimonio), Alda Marchesini Gobetti (I rapporti tra genitori e figli), Magda Talamo (L'incidenza del lavoro femminile sulla famiglia), Luigi De Marchi (Il controllo delle nascite), Giovanni Bollea (I centri medico-psico-pedagogici e i centri prematrimoniali), Franco Ferrarotti (La famiglia in USA), Marcella Ferrara (La famiglia nell'Unione Sovietica), Maria Arena Regis (La nuova famiglia nella Cina povolare), Sergio Perucchi (La famiglia nei paesi scandinavi), Corrado Pizzinelli (La famiglia in India), Enrico Cerulli (La famiglia musulmana), Luigi Volpicelli (Evoluzione della famiglia italiana), Ercole Graziadei (L'Istituto familiare in Italia e l'improrogabilità di una riforma), Gabriella Parca (Il delitto d'onore), Paolo Monelli (Influenza degli elettrodomestici e della motorizzazione sulla vita familiare), Joyce Lussu (Prospettive e speranze).*

Nagrada slovenskim arhitektom

Ljubljanski arhitekti Edo Ravnikar, Majda Kregar in Edo Ravnikar mlajši so na mednarodnem natečaju za ureditev zahodnega dela Benetk dobili eno od denarnih nagrad v višini 2.800.000 lir. Natečaj je razpisala občina Benetke za ureditev otoka Tronchetto.

Muzej NOV v Gornji Radgoni

Izvršni odbor Socialistične zveze je sklenil, da obnovi poslopje nekdanje grajske bolnišnice in v njem uredi muzej NOV, ki bo deloval kot oddelek muzeja NOV v Mariboru. Poleg gradiva iz NOV, ki ga že zbira posebna ekipa pod vod[illegible] Franceta Filipiča, bodo v [illegible]eju razstavili tudi dokumentac[illegible]o o povojni graditvi socializma in o obdobju med obema vojnama. Kasneje nameravajo urediti tudi etnografsko zbirko, saj ima radgonska okolica veliko narodopisnih značilnosti. Prve muzejske prostore bodo uredili do maja prihodnjega leta.

Razstava naprednega tiska v Prekmurju

Kot uvod v slovesnosti ob praznovanju 30-letnice izhajanja Ljudske pravice bodo 4. oktobra v prostorih hiše Miška Kranjca, v kateri je stalen muzej, odprli razstavo o razvoju naprednega tiska v Prekmurju. Razstavili bodo izvirne in kopirane dokumente, rokopise, izvode številnih glasil, časopisov itd. Razstava bo zajemala obdobje pred Ljudsko pravico in po njej — časopise Novi čas, Rdeče novine in Mladi Prekmurec. Poleg tega bodo razstavljena vsa dela pisatelja Miška Kranjca.

Pittsburški orkester v Ljubljani

V ponedeljek bo v Ljubljani gostoval 115-članski Pittsburški simfonični orkester, ki sodi skupaj z Newyorško filharmonijo ter simfoničnimi orkestri iz Bostona, Philadelphije, Chicaga in Clevelanda med največje in vodilne ameriške ansamble. Umetniki iz Pittsburgha so zdaj na obsežni turneji po evropskih državah; pripravil jo je Državni sekretariat za zunanje zadeve Združenih držav Amerike. Dirigent orkestra je znameniti mojster William Steinberg, ki je bil nekdanji asistent Artura Toscaninija in eden prvih dirigentov današnjega časa, kot solist pa sodeluje odlični virtuoz Charles Treger, zmagovalec mednarodnega tekmovanja violinistov v Poznanju za nagrado Wieniawskega. Spored koncerta v Ljubljani — z njim bo Koncertna direkcija Slovenije začela svojo dvajseto sezono — obsega «Sedem esejev» ameriškega skladatelja Guntherja Schullerja, predstavnika «tretje smeri», ki kombinira jazz z evropsko glasbo, Mendelssohnov violinski koncert in Beethovnovo 7. simfonijo.

VČERAJ V BLIŽINI BORDEAUXA

Našli so zdrave tri otroke ugrabljene v Franciji

Otroke sta z avtom «Simca» pripeljala moški in mlada ženska Nicole - Je kdo plačal odkupnino? - Minister za notranje zadeve mobiliziral vso policijo na lov za ugrabitelji

POITIERS, 25. — Tri ugrabljene otroke so našli v mestu Carbon-Blanc v bližini Bordeauxa. Otroke je našla neka mlada žena danes zjutraj ter jih je takoj spoznala in odpeljala na orožniško poveljstvo.

Otroci: 5-letni Patrick Guillon, njegova 6-letna sestrica Christine in 5-letni Noel Bied so bili ugrabljeni, ko so šli v šolo. Včeraj so roparji zahtevali 135 milijonov, ki pa jih starši niso imeli in so prosili bogatejše osebe v Poitiersu za pomoč.

Otroci so povedali, da jih je pripeljal v Carbon-Blanc neki moški in mlajša ženska, ki so jo klicali Nicole, z avtomobilom svetlomodre barve. Dejali so tudi, da so z njimi dobro ravnali, čeprav so se morali skrivati v umazani kleti, ki je bila polna mrčesa.

Povedali so, da je moški bil oblečen v rjavo obleko in da je imel črno čepico, Nicole pa je bila oblečena v modro obleko.

Okrog 9. ure sta izvedeli materi Guillon in Bied, da so njih otroci rešeni in so ju takoj s policijskimi avtomobili pripeljali v Bordeaux, kamor so med tem časom pripeljali tudi otroke. Po njih je šel prefekt Gabriel De La Unay, ki jih je izročil v varstvo svoji ženi. Prefekt je dejal, da je predvsem poskrbel za to, da ne bi bili otroci podvrženi radovednežem, saj so se pred prefekturo takoj po objavi vesti o njih rešitvi pričeli zbirati ljudje.

Na prefekturi so jim dali kolekcijo malih avtomobilov, ki točno posnemajo najrazličnejše vrste avtomobilov, tako da bi laže ugotovili, s kakšnim avtomobilom so se vozili. In res so otroci takoj točno ugotovili, da gre za avto «Simca» vrste «Arianne» ali «Beaulieau». Avto je opisal tudi neki šofer avtobusa, ki je policiji tudi sporočil nekatere številke registrske tablice.

Minister za notranje zadeve Roger Frey je ukazal vsem prefektom, da mobilizirajo vse policijske sile za lov na ugrabitelje in tako sedaj v Franciji pri temu do sedaj največjemu pogonu sodeluje na tisoče policistov in žandarjev. Minister je dejal, da Francija ne more dovoliti, da se razširi v njej ugrabljenje otrok in da je treba take zločine odločno v kali zatreti. Po vsej Franciji so uvedli policijske bloke, mejne prehode pa ostro nadzorujejo.

Otroci so se srečno vrnili domov po dramatični avanturi. Oblasti so naredile vse, da bi jim prihranile nadaljnje nevšečnosti, in so k njim spustili novinarje samo za trenutek ter dovolili samo nekaj slik. Novinarji so otroke vprašali, če so srečni, da lahko spet vidijo mamo in če niso utrujeni, nakar so otroci odgovarjali preplašeno in ne povsem jasno.

Sedaj pa se vsi sprašujejo: Ni nekdo plačal odkupnine? Taka vprašanja imajo svojo osnovo tudi v izjavi komisarja Rivoila, ki je na neki tiskovni konferenci izjavil, da namerava stopiti v stik z ugrabitelji, da bi izvedel, kam je treba položiti zahtevano vsoto denarja.

Znano je tudi, da prizadeti družini nimata sredstev in da odkupnine nista mogli plačati. Več francoskih listov zato ugiba in piše, da je odkupnino plačal notranji minister iz kakšnih skritih fondov ministrstva in v tej zvezi ugotavljajo, da gre sicer za uradno «financiranje gangsterizma», ki pa ga je zelo težko obsoditi. Dejstvo pa je, da je minister osebno prevzel v svoje roke celotni primer in da je ukazal izredno obsežen lov za banditi.

Mary Totten je mlada Američanka in mati štirih otrok. Sklenila je, da si bosta z možem delila delo in tako jo vidimo, ko upravlja z žerjavom zmogljivosti deset ton. Izjavila je, da se manj muči z žerjavom in dviganjem tako težkih bremen, ko takrat ko prenaša nakupe v mreži domov

Papež ima rojstni dan

VATIKAN, 25. — Jutri bo imel papež Pavel VI. svoj rojstni dan, saj se je rodil pred 67 leti v Concesiju (Brescia).

Junaška sestrica

STRAUBING (Zapadna Nemčija), 25. — Policija je ugotovila, da je sedemletna hčerka skrbela za bratca in sestrico več dni, potem ko je oče ubil mater in ko je drugi starejši brat napravil samomor. Sosedi so spraševali, kje so starši, deklica pa je odgovarjala, da je mami bolna in da je oče odpotoval. Nobenemu ni dovolila vstopa v hišo. Policija je ugotovila, da je deklica hranila 18-mesečnega bratca in 2 in pol leti staro sestrico z breskvami in hrenovkami.

ABERDEEN (ZDA), 25. — Mary Ann Fisher je včeraj povila 4 kile težko deklico, ki se zelo dobro počuti. Mary Fisher je pred letom rodila petorčke in ima sedaj že 11 otrok, petorčki (4 hčerke in fanta) so se rodili 14. septembra 1963 in so vsi zdravi.

Do sedaj so na svetu znani samo trije primeri petorčkov, ki so preživeli porod: deklice Dionne v Kanadi, fantje Diligenti v Argentini in petorčki Fisher v ZDA. Pred nekaj dnevi so iz Indonezije sporočili, da je na Sumatri bil srečen porod petorčkov, toda kasneje se nič točnejšega ni izvedelo.

MILAN, 25. — Pet oseb se je zastrupilo s plinom, ki je uhajal iz cevi v kuhinji. Neki moški je umrl, ostali pa se zdravijo v bolnišnici.

Tajfun «Wilda» pustoši po Japonski

33 mrtvih, 500 ranjenih in 2000 razrušenih stanovanj

TOKIO, 25. — Tudi danes je pustošil tajfun «Wilda» po južnem in zapadnem predelu Japonske, kjer je preobrnil dve ladji večje tonaže. Policija sporoča, da je 33 oseb izgubilo življenje, 9 oseb je izginilo in okoli 500 je ranjenih. Tajfun je popolnoma porušil 2000 stanovanj, preko 70.000 pa jih je poškodoval. Najtežje so prizadete pokrajine Kagoshima, Hiyazaki, Huggo, otok Shikotu in industrijsko področje Kansaj. Tajfun se je izognil Tokia in je pustošil severnovzhodno od prestolnice. Tajfun je poškodoval tudi nekatere objekte, ki so jih zgradili za olimpiado, vendar ni povzročil nepopravljive škode, tako da je olimpijski odbor sporočil, da se bo olimpiada lahko brez zaprek odvijala.

«Mlečna vojna» v Franciji

PARIZ, 25. — V Franciji se je pričela zanimiva «mlečna vojna», ki traja že nekaj dni in zaradi katere je večina zapadne Francije brez svežega mleka. Vlada je sedaj intervenirala in bo iz rezerv prodala okoli 15.000 ton masla, s čemer namerava mlekarne prisiliti, da ne bodo kupovale svežega mleka za proizvodnjo masla. Istočasno so tudi sklenili znižati izvoz mlečnih proizvodov in prodati okoli 5000 ton mleka v prahu. Minister za kmetijstvo je odločno odbil razpravo o zvišanju cene mleku, še vedno pa se nadaljuje stavka uslužbencev mlekarn, ki se širi na vsa področja Francije.

Zasedanje «Interpola»

CARACAS, 25. — Od 30. septembra do 7. oktobra bo v Caracasu 23. zasedanje Interpola na katerem bodo sodelovali delegati iz 70 držav. To bo najštevilnejše zasedanju v Madridu sodelovalo 66 ganizacije, saj je na zadnjem zasedanju v Madridu sodelovalo 66 držav.

Uspešen preizkus jedrskega motorja

Satelit «Sincon III» bo prenašal televizijski prenos olimpiade v Tokiu

NEVADA, 25. — Glasnik komisije za atomsko energijo je včeraj sporočil, da so z uspehom statično preizkusili jedrski motor «Nerva», ki bo služil za pogon vesoljskih raket. Dejal je, da je reaktor šest minut deloval s polovično zmogljivostjo in je nekaj trenutkov dosegel 85 odstotkov zmogljivosti. Ta poskus dokazuje pomemben napredek pri naporih za pogon vesoljskih raket z jedrskim gorivom.

* * *

Včeraj so preizkusili v Kaliforniji novo lahko raketo «Redei», ki bo služila za oborožitev pehote. Raketa je namenjena za prolletalsko obrambo in poskus ni bil uspešen, saj ni zadela reakcijskega letala. Pri prejšnjem poskusu pa je raketa sestrelila helikopter in manjše letalo na vijak.

* * *

Iz New Yorka sporočajo, da satelit «Sincon III» uspešno prenaša televizijske programe, ki jih predvajajo v pripravah za televizijske prenose olimpiade. Televizijske slike so odlične in celo mnogo boljše, kot so predvidevali. Preizkušne oddaje so pričeli v ponedeljek in jih oddajajo v bližini Tokia, sprejemajo pa v Južni Kaliforniji.

Patriarh Aleksej v Londonu

LONDON, 25. — Moskovski patriarh Aleksej je danes prispel v London. Spremlja ga leningrajski metropolit Nikodim. To je prvi obisk ruskega patriarha v Veliki Britaniji in bo trajal pet dni. Gre za vrnitev obiska angleškega nadškofa Ramseyja, ki je obiskal SZ 1962. leta. Nikodim je dejal, da spremlja patriarha osebni zdravnik in da patriarh ne želi odgovarjati na vprašanja novinarjev ter da so odnosi med obema cerkvama že zelo dobri in bratski. Odnosi so se razvili zlasti glede teoloških razprav.

Eksplozija v tovarni «Chatillion»

Pet delavcev se bori s smrtjo, številni ranjeni, milijon lir škode

VERCELLI, 25. — Močna eksplozija je razrušila podjetje «Chatillion» v Ul. Meucci 63 v Vercelliju in je pri eksploziji bilo pet delavcev hudo ranjenih, tako da se boje za njih življenja, številni drugi delavci pa so bili ranjeni. Podjetje proizvaja umetna vlakna in so pred dnevi v njem zgradili novo termično centralo, ki služi za proizvodnjo električne energije, pare in vroče vode, ki jo potrebujejo za proizvodnjo. Eksplodiral je kotel te centrale, ki še ni bil dokončno preizkušen in so na njem še vedno delali monterji milanskega podjetja, ki je kotel zgradilo.

Dolgo časa so se trudili, da bi ugotovili točno število ponesrečenih delavcev, vendar oblastem sinoči to točno še ni uspelo, saj je bila v podjetju stavka in ni povsem točno znano, koliko delavcev je bilo na delu. Poleg tega so bili ranjeni predvsem delavci, ki so delali na kotlu in ki pripadajo podjetju, ki je kotel zgradilo. V podjetju je zaposlenih okoli 3000 delavcev. Cenijo, da znaša materialna škoda preko milijarde lir.

II. filmski festival o odporniškem gibanju

V Cuneju od 12. do 17. oktobra Sodelovala bo tudi Jugoslavija

Odbornik za turizem in odbor za prireditve mesta Cuneo organizirata s sodelovanjem pokrajinske turistične ustanove in pod pokroviteljstvom ministrstva za turizem in predstave drugi mednarodni festival filmov o odporniškem gibanju.

V kinu «Fiamma» bodo od 12. do 17. oktobra predvajali nove filme, ki so jih posneli v naslednjih državah: Poljski, Jugoslaviji, SZ, Franciji, CSSR, Nemčiji, Madžarski in Italiji. Posebna žirija bo filme nagradila z zlatimi ploščicami, na katerih so risba hriba «Bisalta», kjer se je rodilo italijansko odporniško gibanje.

Na festival bodo povabili diplomatske predstavnike sodelujočih držav ter tuje in domače novinarje. V tem okviru bodo priredili predavanja in debate

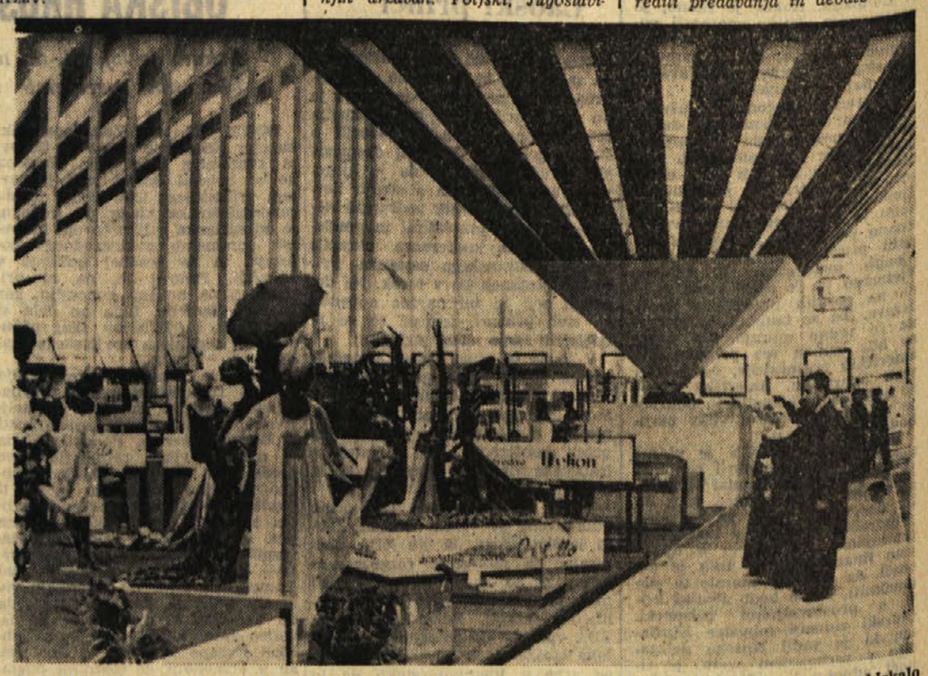

V nedeljo 20. septembra se je uspešno zaključil mednarodni zagrebški velesejem, ki ga je obiskalo milijon sedemstotisoč oseb in ki je med največjimi velesejmi na svetu. Na sliki: Prizor v italijanskem paviljonu, ko se tudi redovnice zanimajo za zadnje modne izdelke

Ob stoletnici Prve internacionale

V ponedeljek, 28. t.m., bo sto let, ko je bilo v londonskem St. Martin Hallu ustanovljeno Mednarodno združenje delavcev, ki je prešlo v zgodovino pod imenom Prva internacionala. Engels ga je imenoval «prva svetovna stranka delavskega razreda».

Kaj je bilo do tedaj, ali bolje, v kakšnih pogojih je nastala Prva internacionala?

Sestnajst let prej, leta 1848, je Evropo pretresala revolucija, ki je bila v krvi zadušena. Njen duh pa se je obnavljal, se prebijal, znova širil. Obstajal je tudi «Komunistični manifest» Karla Marxa, ki je izkoriščenemu delavskemu razredu nakazoval, po kateri poti mora iti in kako se mora boriti za svoje pravice, za svojo afirmacijo.

Toda delavski razred ni bil v tej dobi niti idejno niti organizacijsko enoten. Vtem ko se je marksizem vedno uspešneje razvijal in zajemal vedno več najbolj zavednih in borbenih duhov, je utopistični socializem še vedno močno cvetel. Pod vplivom Lasalla so v Nemčiji imeli tedaj «lasalizem», pod vplivom Proudhona je bil to v Franciji, Belgiji in Španiji «prudonizem». Na Angleškem, kjer je bila industrializacija in kapitalistična ekspanzija še posebno živa, so se formirali sindikati — Trade Unions — in je tu prevladoval «tradeunionizem» kot pojav zase. Veliko sil se je izgubljalo v polemikah med raznimi strujami in tokovi. Delavski razred te dobe se še ni osamosvojil in je bil še močno pod vplivom buržoazije.

Kakor se je na eni strani kapitalizem naglo razvijal, tako je z druge strani tudi delavski razred postajal vedno bolj važen. Čim več delavskih množic je zajemal gospodarski razvoj, tem več je bilo izkoriščanih. Zato se je tembolj občutila potreba po povezovanju in strnjevanju, potreba po skupnem nastopu na mednarodnih osnovah. V 60 letih prejšnjega stoletja je Engels videl «trenutek, ko so splošni interesi proletariata prodrli v prvo vrsto».

Za londonsko zborovanje v septembru 1864 je bila značilna močna prisotnost delavskih predstavnštev iz Anglije, Francije in Nemčije. Bili pa so tu tudi delegati iz drugih dežel, pogosto begunci, ki so živeli na Angleškem, ker so bili izgnani iz svojih dežel. Če pa izvzamemo splošno težnjo, «da se nekaj zgane», je bilo to zborovanje idejno heterogeno. Bili so tu marksisti, tradeunionisti, prudonisti, lasalovci, bili so tu tudi italijanski mazzinianci in celo anarhisti. In v tem vzdušju se je moglo zgoditi dvoje: da se ustvari nekaj brezbarvitega in neučinkovitega in zato kratkotrajnega, ali pa da se ne ustvari nič in da se zborovalci, ki so prišli sem vsi navdušeni, vrnejo domov razočarani.

Na vso srečo sta bila v tej dobi v Londonu kot emigranta tudi Marx in Engels, ki nista le teoretizirala, pač pa tudi ustvarjala organizacijo in imela vpliv v evropskih državah, pa tudi v ZDA. Zgodovinsko je ugotovljeno, da je Prva internacionala delo Karla Marxa. Z njeno ustanovitvijo je Marx ustvaril široke temelje za uspešnejši razvoj svojih idej. S Prvo internacionalo je bil znatno potisnjen ob stran predmarksistični utopistični socializem, pa čeprav še ni prenehal delovati. Lenin je zapisal, da je Marx bil «duša internacionale». On je bil organizator in voditelj v borbi za ustvarjanje revolucionarne proletarske stranke, njenega programa in taktike. On je ustvaril, pravi Lenin, enotno taktiko proletarske borbe delavskega razreda v raznih deželah. Marx je to zgodovinsko nujno taktiko uporabil tudi pri samem osnovanju internacionale. Engels je o tem zapisal:

«Ustanovni manifest Mednarodnega združenja delavcev je eden od najbolj izrazitih primerov Marxove taktike v borbi za enotno proletarsko fronto. Potrebno je bilo ohraniti čistost revolucionarnih načel, hkrati pa utreti pot k delavcem, ki so bili prudonistično, lasalovsko ali tradeunionistično nastrojeni in pri tem neodbijajoč jih s surovo obsodbo njihovih dojemanj, ustvariti možnost borbe za hegemonijo marksizma v delavskem gibanju. Potrebno je bilo imeti program, s katerim bi se jim ne zaprla vrata.»

Marx je dejansko sam izdelal «Ustanovni manifest», ki so ga vsi sprejeli. Posegel je v delo, ko je že neki predstavniški odbor iz več dežel načrt izdelal. «Prestrašil sem se — je pozneje Marx povedal Engelsu — ko sem videl ta frazerski, slabo napisan in popolnoma nezrel uvod, ki si je utvarjal, da postane deklaracija načel. Skozi vse to se je prebijal Mazzini, komaj prikrit z najbolj meglenimi odlomki francoskega socializma.» Ko je predložil, da se posamezni odstavki spet revidirajo, je Marx dejansko vse napravil znova.

Marxov «Ustanovni manifest» v zelo enostavni, prepričljivi obliki razlaga delavcem glavne ideje «Komunističnega manifesta». To je bilo storjeno tako, da se niso mogli upirati tisti, ki do tedaj z Marxom niso soglašali. «Ustanovni manifest» ni patetično deklarativen, pač pa močno vsebinski, ker obsega predvsem prikaz dejanskega ekonomskega in političnega stanja v Evropi in Ameriki, glede česar delavski razred zavzema svoj položaj, poudarja svoje pravice in nakazuje svoje borbene cilje. In te pravice so zelo konkretno postavljene. V manifestu so postavljeni tudi politični cilji, odnosno smernice, kako do njih priti. Eden od pogojev je številčnost delavskega razreda, ki ga proletariat že ima. Toda samo število ne odloča. Potrebna je tudi organizacija, potrebno je znanje. Izkušnje kažejo, da razcepljenost proletariata nosi za seboj kot posledico poraz vseh njegovih razcepljenih naporov. Da bo delavsko gibanje splošno in mednarodno organizirano, morajo delavci vzeti pod svojo kontrolo tudi zunanjo politiko vladajočih razredov,

Razen «Ustanovnega manifesta» je Marx napisal tudi «Začasna pravila združenja», v katerih je v kratkem pojasnjen cilj, t.j. osvojitev politične oblasti s pomočjo politične borbe. Osvoboditev delavstva mora biti delo samih delavcev. Cilj niso novi privilegiji ali monopol oblasti, ker je osnovni nalogi — osvoboditvi proletariata — podrejena tudi politična borba.

Sugestivna jasnost in moč Marxove besede nista potisnili ob stran le fraze, pač pa tudi frazerje, pa naj gre za one, ki so se tega zavedali, kot one, ki se tega niti niso zavedali. Iz meglene stihije pobudnikov je zrasla Prva internacionala kot trdno izoblikovana in močna nova stvarnost. V tem je marksizem prišel do svoje velike afirmacije.

Prva internacionala je delovala do 1876. Sla je skozi vrsto zgodovinsko važnih kongresov in vodila zelo pomembno borbo v svetovnem merilu. Zadnja štiri leta je imela svoj sedež v Filadelfiji v ZDA, kjer je bil tudi sprejet sklep o razpustitvi.

Druga internacionala je bila ustanovljena 1889. Njena organizacija je bila še bolj trdna, imela je več izkušenj in njena dejavnost je široko obsegala in imela velik vpliv na splošni razvoj na svetu. Leta 1914 pa je trčila ob zapleteno stvarnost prve svetovne vojne in se tu razbila. Bil je to vzrok hude krize socialističnega gibanja v Evropi.

Tretja internacionala je nastala 1919. leta pod vodstvom Lenina in v znaku oktobrske revolucije.

Kot osnova vsemu temu pa je vendarle Prva internacionala. Ona je postavila idejne temelje za mednarodno proletarsko borbo za socializem. Tedaj so se delavci začeli učiti, kako se gospodarska borba povezuje s politično borbo. Borbe, ki so se v njej, kar je nujno, vodile in včasih zapuščale dojem nepremagljive krize, je navdihoval Marx in v teh borbah je znanstveni komunizem pridobival svoje nujne in koristne izkušnje v praksi. Zgodovina Prve internacionale nosi v sebi vedno zanimive motive za proučevanje in razmišljanje o znanstvenem marksizmu, ki se uvaja v prakso.

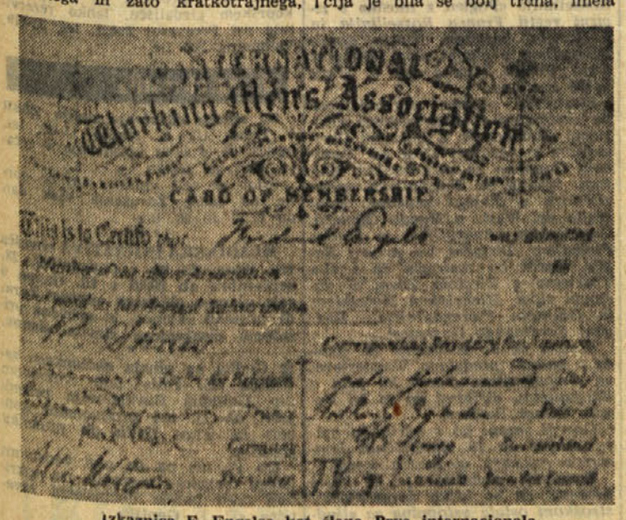

Izkaznica F. Engelsa kot člana Prve internacionale

Ulica Sottomonte pod Piščanci je v tako obupnem stanju, da se voz po njej komaj prerine, avtomobil pa bi se gotovo polomil. Socialistična svetovalca Pittoni in Hreščak sta glede tega že intervenirala. Dobila sta veliko obljub in zagotovil. Ostalo pa je pri starem. Sedaj se je začela trgatev. Kako bodo kmetje spravili domov letošnjo dobro letino?

V kratkem na platnu polom italijanske vojske na vzhodni fronti

Kako je bil zamišljen in kako je nastal De Santisov film «Italiani brava gente»

Sovjeti so mu pri snemanju šli na roko - Kozake so nadomestila dekleta - Niti kot statisti niso hoteli nositi italijanskih vojaških čevljev

Vse od konca zadnje vojne je tragedija italijanske vojske, ki jo je Mussolini poslal na vzhodno fronto proti Rdeči armadi, tema, ki je dala povod za obravnavanja najrazličnejše vrste, pa tudi za preračunane polemične izpade. Na eni strani smo ves čas priča obujanju spominov onih, ki so se te kampanje osebno udeležili, na drugi pa smo bili še posebno pred leti priča najbolj ostrim in kaj malo prepričljivim napadom italijanske desnice in, žal, tudi določenih odgovornih ljudi na Sovjetsko zvezo, kot da bi bila ona kriva za tragično smrt desettisočev Italijanov, ki jih je italijansko vrhovno poveljstvo poslalo 5.000 km od svojih meja v ruske stepe, v rusko zimo, neprimerno opremljene in slabo oblečene. Hkrati pa se niso nikoli poklicali na odgovor tisti ljudje, ki so za to tregedijo dejansko krivi.

Kako aktualna je bila ves čas ta tragedija, nam priča tudi dejstvo, da je do sedaj izšlo že 47 večjih ali manjših del, ki opisujejo rusko kampanjo Armir. V glavnem gre za osebne spomine posameznih udeležencev kot so npr. zelo odkritosrčno sa lahko rečeno tudi pogumno delo Maria Rigonija Sterna «Il sergente nella neve», prav tako dobro delo Fidie Gambettija «I morti e i vivi del Armir», Nuta Revelija delo «La guerra dei poveri» itd.

Vse to pa še ni niti od daleč izčrpalo snovi in kar je najbolj važno, še ni prikazalo tragedije desettisočev ljudi v tisti tuji, ki bi jo ta žalostna zgodba zaslužila. In zato se je znani italijanski filmski človek Giuseppe De Santis odločil, da bo o tem napravil film. Dolgo mu je na misel kljuvala in končno se je odločil in se napotil v Moskvo, da bi potipal teren, če bi se dalo kaj napraviti v sodelovju s sovjetskimi oblastmi. Zaključek tega je danes film, ki bo v kratkem prišel pred italijansko občinstvo in nosi naslov «Italijani brava gente».

Kakor je sam De Santis zapisal, je v Sovjetski zvezi naletel tako pri oblasteh, kot pri sovjetskih filmskih ljudeh na razumevanje, kakršnega ni pričakoval. Njegove zahteve niso bile majhne. V njegovem načrtu je bilo, pripeljati s seboj le manjšo skupino poklicnih umetnikov, Italijanov ali tujcev, sovjetske oblasti in sovjetski filmski krogi pa bi mu naj priskrbeli množico ljudi za statiste, kajti le tako bi mogel vsaj približno prikazati sliko razmer, v katerih so se znašli desettisoči italijanskih vojakov na južnem delu vzhodnega bojišča. Če računamo, da je štelo italijanska vojska na vzhodni fronti 250.000 ljudi, ki so v desetih divizijah zasezala celo dolgo fronto, ni bilo lahko najti ustreznega števila statistov, ki bi omogočili vsaj medlo sliko množice italijanske vojske v napadu ali umiku, posebno še, ko moramo pri tem dodati še vsaj nekaj Rdeče armade, nemške vojske in vseh kvizlinških vojsk, ki so se borile na tem področju vzhodne fronte.

Kot je zapisal De Santis, je imel največ težav tako glede ljudi, kot glede opreme. Dvajset let je namreč že, odkar so topovi obnemeli, 22 pa, odkar se je na črti, ki so jo zavzemale italijanske enote, fronta zrušila in so se desettisoči italijanskih vojakov v mrazu od 30 in 40 stopinj pod ničlo umikali proti zahodu in sejali za seboj mrliče, ki jih niso morile le krogle Rdeče armade, pač pa v še večjem številu ruski mraz.

De Santis je v nekem svojem obujanju spominov na snemanje tega filma lepo opisal, kako težko je pripravil 15.000 ruskih statistov, da so sredi januarja pri temperaturi —30 stopinj obuli čevlje, kakršne so nosili italijanski vojaki Armir. Po dolgem pogajanju — pravi De Santis — so prišli do kompromisa, da so čevlje, kakršnje so nosili italijanski vojaki, obuli le statisti, ki so bili v ospredju, pred filmsko kamero, dočim so si ostali v ozadju obdržali svoje tople ruske podložene čevlje.

Da ni bilo lahko zbrati ljudi za množične prizore, nam De Santis pove še en dogodek iz zgodovine snemanja filma. Rdeča armada je v zadnji vojni imela še močno konjenico. Ko pa je De Santis sedaj prosil za ustrezno vojaško formacijo Kozakov, jih ni bilo najti: niti konj, niti konjenikov. Po raznih intervencijah so rešitev našli v tem, da so nastopile članice neke moskovske jahalne šole, ki so jih preoblekli v Kozake.

Se dolgo bi lahko govorili o tem, koliko težav je imel De Santis za snemanje tega zgodovinskega filma, kljub temu, da so mu sovjetske oblasti in sovjetski filmski krogi šli na roko. Toda oglejmo si raje nekaj značilnosti tega filma.

Film nosi naslov «Italiani brava gente» ni to po ruskem izrazu, ki da je bil v rabi med sovjetskimi ljudmi v času vojne, ko so za Italijane trdili «Talijanci harašo». Ne gre tu za ocenjevanje italijanskega človeka v celoti, pač pa za relativno oceno, ki jo je bil deležen italijanski vojak na vzhodni fronti v primerjavi z ostalimi nacističnimi in fašističnimi vojskami, ki so se pridružile Hitlerjevemu napadu na Sovjetsko zvezo. Morda je najbolje ta ruski izraz «Talijanci harašo» označil nekdo s sledečim stavkom. «Italijanci harašo, toda zakaj se čimprej ne poberete domov?» Italijanski vojak je bil v celoti vzeto verjetno relativno boljši od nacističnega vojaka in je zato dobil to označbo.

Čemu smo to navedli?

V tem duhu je namreč film postavljen. Da bi pa bil čim bolj ustrezal tej zamisli, je De Santis vzel s seboj v SZ ožjo skupino umetnikov, ki igrajo glavne vloge: tako Raffaele Pisu predstavlja skeptičnega italijanskega vojaka, ki je doma iz Rima, Riccardo Cucciolla upriizarja mrkega italijanskega vojaka z juga, Andrea Checchi poseblja popustljivega aktivnega italijanskega polkovnika, ameriški filmski umetnik Kennedy pa tipičnega fašista Maria Ferrija. Seveda so tu v raznih vlogah prikazani tudi nacistični vojaki in častniki ter trenje, ki je vladalo med eno vojsko in drugo.

Pri sestavljanju filma si je De Santis veliko pomagal s fotografijami, ki sta jih med vojno posnela italijanska ali sovjetska vojska na tem bojišču, tako da so posamezni prizori čim bližji resničnosti. V tem je ona značilnost, ki jo je hotel De Santis, da bi bil namreč film čim boljša dokumentacija in še posebej tragedije italijanske vojske na vzhodu.

Za film, ki je bil po Remarqueevem delu «Na zahodu nič novega» posnet o prvi svetovni vojni na zahodni fronti, je bilo rečeno, da je prepričal 60 odstotkov občinstva, da je vojna zlo. De Santis si želi, da bi njegov film «Italiani brava gente» prepričal vseh sto odstotkov ljudi, ki ga bodo gledali, da je vojna takšno zlo, ki se ne sme ponoviti. Upajmo, da se bo temu cilju čim bolj približal.

ŠE ENO ZASKRBLJUJOČE VPRAŠANJE NAŠIH DNI

Odpadki v naravi in sodobnem razvoju tehnike ter civilizacije

Kako in kam narava odpravlja, oziroma spravlja lastne odpadke - Vloga glivic, bakterij in roparskih živali - Zakaj so stari Egipčani varovali krokodile - Vprašanje industrijskih odpadkov in njegova rešitev - Tovarne z zaprto cirkulacijo in «racionalna smetišča»

Narava ne ustvarja odpadkov. Oziroma jih ustvarja, toda jih tudi že takoj odpravlja. Oglejmo si na primer, koliko odpadkov je samo v gozdu: listnato drevje vsako jesen odvrže od sebe velike količine listja, tako da se domala povsem ogoli, z iglavcev se skozi vse leto osipljejo iglice, z drevja odpadajo odmrle veje in gnijejo, a v pragozdovih, kamor človeški nogi ni dovoljen vstop, razpadajo in prhné ogromna stara debla. Vse to zemlja polagoma vsrkuje in spreminja v prst. Razumljivo je, da zemlja tega ne vpija sama po sebi, temveč je to rezultat dela, oziroma, bolje rečeno, življenjskega procesa velikanskega števila živih organizmov, v glavnem glivic in bakterij. To, kar drevje odvrže s sebe, predstavlja za to velikansko armado «čistilcev», ki jih s prostim očesom ni moč videti, vsakodnevno hrano.

V gozdu žive tudi mnoge živali. Brž ko katera od teh pogine, že se pojavijo razne ptice ujede, krokarji, lisice in druge manjše roparice, ki se hranijo z njihovimi ostanki, oziroma mrhovino. Gozd se, kot vidimo, čisti sam.

Tako se dogaja na naši zemljepisni širini, takisto v polarni tajgi in tropskih džunglah. Sistem tega naravnega, lahko bi rekli avtomatičnega sistema čiščenja. Ko deluje znatno boljše od katere si bodi higiensko-zdravstvene službe, ki jo organizira človek.

Dokler je človek živel v naravi in se ji ni odtujil, je bil tudi sam deležen vseh ugodnosti takega avtomatičnega sistema čiščenja. Ko pa mu je začel nasprotovati — ga je doletela kazen. Do tega je bržkone prišlo takrat, ko je skupina prvobitnih lovcev in zbiralcev plodov nekje naletela na izjemno obilico hrane in se na tem mestu predolgo zadržala. Prvotni človek verjetno ni bil prav posebno čist in mu niti na pamet ni prišlo, da bi počistil odpadke. A ko se je nakopičilo preveč umazanije, so se pojavile cele vojske bakterij, ki so omogočile proces gnitja, pa muhe in ostali mrčes, vtem pa so nastopile najrazličnejše infekcije, ki so najpogosteje povzročale razna obolenja prebavnih organov ter gnojna vnetja. Te epidemije pa so kmalu izginile, brž ko so ljudje zapustili ta kraj.

Vprašanje odprave odpadkov se je pojavilo skupno z nastankom stalnih naselij. Zakaj so stari Egipčani tako spoštovali krokodile? Vsekakor ne zaradi neke abstraktne simpatije do samih živali, temveč, ker so krokodili bili med najvažnejšimi, da se tako izrazimo, predstavniki zdravstvene službe na bregovih Nila, in sicer, v kolikor so v svoje nenasitne trebuhe pospravili vse, posebno trupla mrličev, ki bi sicer lahko zastrupila reko, edini vir pitne vode v državi faraonov.

In še v srednjem veku vprašanje odpadkov ni bilo tako aktualno. Ko pa se je urbanizacija povezala z industrijo, se je nenadoma močno zaostrilo. V tem primeru, seveda, ne gre za odpadke v navadnem pomenu te besede, temveč za industrijske odpadke, ki jih narava sploh ne ali pa zelo težko sprejema, kot n.pr. onesnažene vode, prah, dim in pline, ki se lahkomiselno sproščajo v zrak in vodo.

Proti takšnim odpadkom prav nič ne zaležejo starodavni higieniki: krokodili, ptice ujede in hijene. A proti temu doslej še ni bilo odkrito učinkovito sredstvo. Ljudje pa morajo za to plačevati dokajšen davek tako v obliki bolezni kot prezgodnje smrti. Konec preteklega in v začetku tega stoletja je bila tuberkuloza, ki je najbolj napadala velik odstotek prebivalstva industrijskih mest. Človeštvo se je proti njej borilo z izboljšano higieno, dietetiko in zdravstveno službo.

Danes nas napada rak, posebno na pljučih, katerega povezanost s pokvarjenim ter usmrajenim zrakom je povsem očitna. Žrtve smo nadalje raznih alergičnih bolezni, katerim so posebno podvržene mlade generacije, živeče in zrasle v pogojih močno razvite industrije. Ljudje morajo vedno znova odkrivati nova preventivna sredstva, ker bo sicer razvoj industrije, ki zagotavlja materialno blagostanje, po drugi strani pospešil pojav novih bolezni in smrtnih primerov. Odkritje takih sredstev je teoretično lahko, toda vprašanje njihove praktične uporabe ni tako enostavno.

Sodobna tehnika omogoča izgraditev tovarn z zaprto cirkulacijo. Prva tovarna takega tipa je bila vesoljska ladja, ki je z njo Gagarin prvič obkrožil Zemljo. Ta je bila od svoje okolice docela neodvisna, ničesar ji ni dajala in prav tako ni od nje ničesar prejemala. Lahko si, torej, na taki osnovi zamislimo tudi tovarno, postavimo kemično, kjer bi po eni strani vanjo prihajale surovine, ki bi iz zraka jemale kisik, dušik ali kateri drug plin, iz reke — vodo za dopolnitev izgub, ki do njih prihaja v zaprtem ciklusu, pa drugi strani pa bi iz nje prihajali dokončni proizvodi ali snovi, ki bi kot surovine bile potrebne neki drugi tovarni, oziroma bi se jih — v kolikor bi bile neuporabne — spravilo na neko «racionalno smetišče», se pravi na hodnikih ter v posebnih shrambah rudnika, ki je prenehal delovati, kot bi se z njimi lahko tudi napolnile posebne cisterne, ki bi se jih nato potopilo na dno oceana.

Takšno tovarno si je vsekakor moč zamisliti, takšno tovarno je tudi moč zgraditi, vprašanje je samo, koliko bi vse to stalo. V nekaterih primerih bi stroški proizvodnje ustreznega blaga, oziroma predmetov znašali samo neznaten odstotek vsote, porabljene za pripravo odpadkov, ki bi imeli biti odvrženi na naše «racionalno smetišče». Spričo tega, se pravi glede na stroške, pa smo danes primorani uporabljati samo nekakšna polovična sredstva, primitivne naprave za prečiščevanje odpadnih industrijskih voda in pa elektrofiltre za zadrževanje dima iz tovarniških dimnikov.

Kljub temu pa obstaja upanje, da nam bo nadaljnji razvoj tehnike zagotovil takšne senzacionalne uspehe na področju iznajdb, kakršno, postavimo, predstavlja naše «racionalno smetišče», da bo morda že naslednja generacija lahko gradila tovarne na osnovi zaprte cirkulacije, vtem ko bodo po drugi plati strogi pravni predpisi, kot nekoč sankcije za ubijanje krokodilov v starem Egiptu, predvideli najstrožje kazni za one, ki bi zastrupljali najvažnejši in življenjsko važni človekovi dobrini: zrak in vodo.

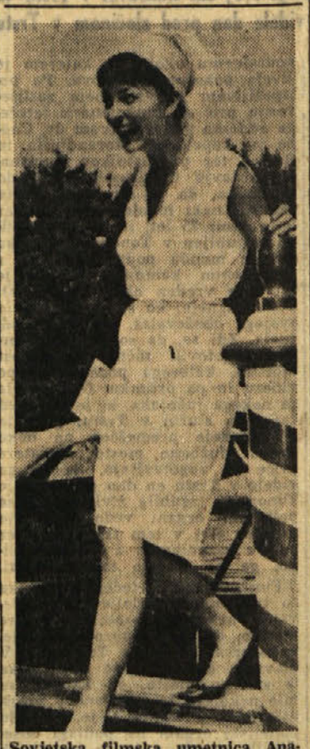

Sovjetska filmska umetnica Anastazija Vertinskaja, ki je bila na Beneškem festivalu

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Imeli boste uspeh v organizacijskem delu, ki vam bo poverjeno. Spopriteti se boste morali z nekaterimi težkočami praktičnega značaja.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Sprejeli boste zdrave ukrepe, zadevajoče potrebno finančno utrditev. Bodite bolj taktični v svojih odnosih do družinskih članov.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Nekateri nepredvideni dogodki vam bodo prinesli dokajšnje koristi. S svojo radoživostjo in veseljem boste še druge pripravili v dobro voljo.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Prišlo bo do spora med vami in predstojniki, a bo bolje, če pri tem ne boste preveč napadalni. Ogibajte se nepotrebnih diskusij.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Jutro je najprimernejše, kar zadeva nakup nekaterih nujno potrebnih predmetov. V zvezi s čustvenimi vprašanji bo danes sreča na vaši strani.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) To pot boste pospravili vse plodove v preteklosti vloženih naporov. Obstaja nevarnost, da boste morali spremeniti neki svoj obvezni načrt.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Pazite se pred lastno lahkomiselnostjo, ker utegne ta uničiti vse vaše delo. Spričo lastne malomarnosti boste ugonobili neko lepo čustvo.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Uspelo vam bo odpraviti osnovni razlog vseh vaših dosedanjih neuspehov. Skušajte odpraviti občutek tesnobnosti, ki vas onerazpoložuje.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Ne lotite se nekega posla, preden ne prejmete ustreznih zagotovil za njegov uspešni zaključek. Obeta se vam bodočnost brez oblačka.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Spopasti se boste morali s težkočami in neiskrenostjo. Nekoliko boste ljubosumni, vendar se bo vse prav uredilo.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Potrudite se, da bi v svojem delu ukrepali kar najbolj previdno. Odločno se postavite po robu nesramnim opravljivcem.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) V nekem važnem poslovnem razgovoru, za vsako ceno ohranite mirno kri. Morebitno prijateljsko srečanje za ureditev nekega čustvenega nesporazuma.

ZDRAVNIKOVO MNENJE

Kako deluje aspirin

Tovarniško ime acetilsalicilne kisline je aspirin. Ni niti boljši in ne slabši, kot so drugi preparati, ki imajo enake sestavine, vendar je pa njegovo ime po vsem svetu tako udomačeno, da imenujejo ljudje vsako zdravilo, ki vsebuje acetilsalicilno kislino, aspirin.

Acetilsalicilna kislina lajša in odstranjuje najrazličnejše bolečine v organizmu. Razen tega deluje tudi proti zvišani telesni temperaturi. Že skoro vsak otrok ve, da mu dajo starši takoj tablete aspirina, brž ko dobi visoko temperaturo ali pa če ga boli glava ali muči zobobol. Četudi je uporaba aspirina splošna in široka, pa se pri tem vendarle dela polno napak in nepravilnosti. Medtem ko nekateri mislijo, da je aspirin sredstvo, ki gotovo pomaga v najrazličnejših obolenjih, mu drugi odrekajo vsako vrednost ter odklanjajo zdravnikov nasvet, kadar jim ta predpisuje aspirin. So tudi taki, ki menijo, da je aspirin škodljiv, kar naj bi zlasti veljalo za srce, nekateri so pa mnenja, da popolnoma zadostujejo dve do tri tablete, kar je več, pa škoduje zdravju.

Resnica je v tem, da je aspirin dobro zdravilo, a ne samo proti bolečinam in povišani temperaturi, ampak je eno izmed najuspešnejših zdravil proti akutnemu sklepnemu revmatizmu, to je tisti neprijetni bolezni, ki pogosto pušča kvarne posledice na srcu.

Sicer pa, kar velja za vsa zdravila, velja tudi za aspirin. Jemati ga moramo takrat, ko je potreben in v za vsak primer predpisni količini. Nekaj ljudi aspirina ne prenese, vendar je pa število teh zelo majhno. Aspirin, kot tudi drugi salicilni preparati, srcu ne škodujejo, ampak z njimi zdravimo revmatične srčne okvare. Ne samo, da dve do tri tablete v nobenem primeru ne škodujejo, ampak so v določenih primerih potrebne večje količine, kar velja zlasti za akutni sklepni revmatizem, ko zdravnik predpiše do dvajset tablet aspirina v 24 urah. Kot drugod, tako velja tudi za aspirin: ne smemo prekoračiti določene meje. Če prekoračimo količino 40 mg v kubičnem milimetru krvi, pride do zastrupitve z znaki glavobola, zaspanosti in psihičnimi motnjami. Brž ko prenehamo z dajanjem aspirina, začne padati količina salicilatov v krvi tako, da jih peti dan že ni več opaziti.

Večino salicila v krvi vežejo beljakovine tako, da ostane v tkivih le manjši del kot zdravilo. Po delovanju v tkivih se salicilati izločajo v urinu. Značilno je, da soda bikarbona to izločevanje pospešuje. Danes vemo, da salicilati in kortizon podobno delujejo na revmatična obolenja. Seveda so pa v načinu delovanja določene razlike. Tako npr. deluje aspirin počasneje kot kortizon, razen tega kortizon ne deluje samo hitreje, ampak tudi močneje. Iz tega sledi, da je aspirin uspešno zdravilo proti ravmatizmu. V začetku revmatizma je primernejše, če začnemo zdraviti s kortizonom, ker pač deluje hitreje, in potem nadaljujemo z aspirinom. V nekaterih primerih revmatizma sploh ne smemo zdraviti s kortizonom (to velja predvsem za bolnike, ki imajo istočasno tuberkulozo ali diabetes), ampak le s salicilati.

Dr. S. B.

RADIO TELEVIZIJA

SOBOTA, 26. SEPTEMBRA 1964

Radio Trst A

7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Sopek slovenskih; 11.45 Glasbeno potovanje; 12.35 Zavojevalci gora; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.15 Ansambli; 15.00 «Volan»; 15.20 «Milost za Ismaya»; 17.20 Vatikanski koncil; 17.30 Glasbeni kaleidoskop; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 L. M. Skerjanc: Simfonija št. 2; 18.55 Folklorna glasba; 19.15 Počitniška srečanja; 19.30 Znani pevci; 20.00 Sportna tribuna; 20.45 «Jacobus Gallus»; 21.00 Vabilo na ples; 22.00 Sim. pesnitve; 22.15 Blues melodije; 23.00 Izvajalci Chopina.

Trst

12.00 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.15 Operetni program; 14.15 Zanimivosti na ploščah.

Koper

7.15 Glasba za dobro jutro; 12.00 in 12.50 Glasba po željah; 13.40 Ansambli in orkestri; 14.00 Popevke; 14.40 Kulturni zapiski; 14.40 Beneški fantje; 15.30 Zabavna glasba; 16.15 Pevci; 16.30 Dogodki in odmevi; 16.45 Klasiki; 17.00 Izbrali ste; 17.40 Jazz; 18.00 Prenos RL; 19.00 Poje Shanon; 19.30 Prenos RL; 22.15 Plesna glasba.

Nacionalni program

6.30 Vreme na ital. morju; 8.30 Jutranji pozdrav; 9.10 Strani iz albuma; 9.45 Popevke; 10.00 Operna antologija; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.15 Ital. pesmi; 11.30 Na programu Cajkovski; 11.45 Skladbe za godala; 13.25 Večni motivi; 14.55 Vreme na ital. morjih; 15.15 Operetni program; 15.30 Jutrišnji šport; 15.50 Oddaja za bolnike; 16.30 Operna glasba; 17.25 Izžrebanje loterije; 17.30 Koncert za mladino; 20.25 Nogometna tekma Inter-Independiente; 22.30 Ples.

II. program

8.00 Jutranja glasba; 8.40 Carmen Villani; 9.00 Ital. pentagram; 9.15 Ritmi; 10.35 Nove pesmi; 12.00 Orkestri; 14.00 Pevci; 14.45 Glasbeni kotiček; 15.15 Najnovejše plošče; 15.35 Koncert v miniaturi; 16.00 Rapsodija; 17.05 in 17.40 Plesna glasba; 17.35 Izžrebanje loterije; 18.35 Vaši izbranci; 21.00 Program iz New Yorka; 21.40 Znanstvena oddaja.

III. program

18.30 Filozofski pregled; 18.40 Debussy in Ravel; 19.00 Prejeli smo; 19.30 Koncert; 20.30 Revijski program; 20.40 Beethovnova sonata št. 1; 21.20 Nemški pesniki; 21.30 Simfonični koncert.

Slovenija

7.15 Glasbena srečanja; 8.05 Naši starejši skladatelji; 8.25 Iz koncertov in simfonij; 8.55 Radijska šola; 9.25 Skladbe W. A. Mozarta; 9.40 Zabavna glasba iz SZ; 10.15 Plesni ritmi; 10.35 Koroške narodne; 11.00 Turistični napotki; 12.05 Zabavna glasba; 12.25 Lahek spored; 13.30 Priporočajo vam; 14.05 Glasbeni mozaik; 14.35 Naši poslušalci čestitajo; 15.15 Zabavna glasba; 15.40 Zbor KUD «Jože Hermanko» 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Gremo v kino; 17.35 Pesmi in plesi; 18.00 Aktualnosti; 18.10 Iz Mascagnijeve «Cavallerie rusticane»; 18.45 Novo v znanosti; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Melodije; 20.30 Sobotni večeri; 21.15 Plesni zvoki; 22.10 Oddaja za izseljence; 23.05 Nočni akordi.

Ital. televizija

18.00 Program za najmlajše; 19.00 Dnevnik; 19.30 Slikanice; 19.45 Sedem dni v parlamentu; 20.15 Sport; 20.30 Dnevnik; 21.00 «Gledališče 10»; 22.15 Juliette Greco; 23.15 Dnevnik.

DRUGI KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 Disneyland; 22.05 TV zgodba: Enajsta ura; 22.55 Sportne vesti.

Jug. televizija

17.40 Lutkovna predstava; 18.05 Glasbena oddaja: Elizabetanska doba; 18.25 Napoved in obzornik; 18.45 Nehajev: Doktorjeva noč — drama; 19.30 Kaj bo prihodnji teden na sporedu; 19.45 Propagandna oddaja; 20.00 Dnevnik; 20.20 Praga: Tretji album Supraphona; 21.30 Sprehod skozi čas; 22.00 Ogledalo državljana Pokornega — ponovitev; 23.00 Propagandna oddaja; 23.05 Dick Powell vam predstavlja — film; 23.55 Obzornik.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 22, najnižja 15,6, ob 19. uri 20; zračni tlak 1022,2 stanoviten, vlage 78 odst., veter jugovzhodnik 4 km, nebo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 21,2 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 26. septembra
Just
Sonce vzide ob 5,56 in zatone ob 17.56. Dolžina dneva 12.00. Luna vzide ob 20.48 in zatone ob 11.17
Jutri, NEDELJA, 27. septembra
Damjan

PROTI NEPOPUSTLJIVOSTI INTERSINDA

Nenadna stavka v ladjedelnicah in arzenalu ter povorka in zborovanje na Trgu Sv. Antona

Delavci zahtevajo izplačilo proizvodne nagrade, kot jo določa kolektivna delovna pogodba kovinarske stroke

Pogled na povorko stavkajočih ladjedelniških delavcev na Korzu

Včeraj sta obe sindikalni organizaciji kovinarjev napovedali enotno stavko delavcev v vseh ladjedelniških podjetjih IRI, to je v ladjedelnicah Sv. Marka in Sv. Roka, v Tovarni strojev in v Tržaškem arzenalu. Stavko, ki je trajala od 6. do 24. ure, sta sindikalni organizaciji proglasili v protest proti Intersindu, ki se noče pogajati o proizvodnih nagradah, čeprav jih določa zadnja delovna pogodba za kovinarsko stroko. Stavka je popolnoma uspela, saj so se je udeležili delavci skoraj stoodstotno. Zbrali so se pred ladjedelnicami in odšli v povorki ob obali mimo Sv. Andreja v mestno središče. Nosili so transparente, na katere so izpisali svoje zahteve ter žvižgali. Ko pa so prišli pred ravnateljstvo CRDA, se je razlegal oglušujoč trušč, s katerim so protesirali proti ravnateljstvu in tudi proti uradnikom, ki so skoraj v celoti delali. Delavci so namreč ogorčeni, ker so uradniki v večini primerov stavkokazi, kljub temu pa uživajo potem sadove delavske borbe in žrtev. Povorka se je končala na Trgu Sv. Antona, kjer je bilo enotno zborovanje. Med povorko ni bilo nobenega incidenta.

Na zborovanju sta spregovorila tajnika obeh sindikatov kovinarjev dr. Fabricci in Giuseppe Burlo. Ta je najprej poudaril razlog borbe, to je zahtevo po izplačilu proizvodne nagrade na podlagi delovne pogodbe. Višino te nagrade bi morali določiti po predpisih pogodbe že februarja meseca, toda voditelji Intersinda nočejo o tem nič slišati. Burlo je pri tem nakazal tudi razloge tega neupravičenega ravnanja. Pri IRI so namreč ljudje, ki delajo na svojo pest in si dovoljujejo stvari, katerih jim njihove funkcije ne dopuščajo. Zato bi jih morala končno vlada poklicati na odgovornost, ali pa prevzeti odgovornost za kršitve pogodb nase. IRI namreč ni kako zasebno podjetje, kjer bi lahko delal kdo, kar bi hotel.

Burlo je nato opozoril delavce na važnost njihove borbe, saj so si priborili pravico do proizvodne nagrade z dolgotrajnimi stavkami v letih 1961 in 1962 ter zahtevajo sedaj le, da se delovna pogodba do kraja uresniči. Vsako popuščanje bi pomenilo velik korak nazaj in odpoved. Spomnil je tudi delavce na to, da je neki visoki funkcionar Confindustrie ob sklenitvi delovne pogodbe dejal, da so jo sicer pod pritiskom delavskih borb podpisali, da pa bodo storili vse, da jo bodo v čimmanjšem obsegu izvajali. To so bili načrti Confindustrije, a danes so na čelu teh teženj in takšne politike ravno predstavniki IRI, to je podjetij, ki bi se morala ravnati ravno po socialnih načelih predvsem v blaginjo svojih delavcev in uradnikov. Burlo je končal svoj govor s pozivom, naj delavci vztrajajo v borbi, da dosežejo proizvodno nagrado.

Pokrajinsko vodstvo PSDI odobrilo kandidate in program

Včeraj zvečer se je sestalo pokrajinsko vodstvo PSDI, ki je razpravljalo o raznih vprašanjih v zvezi z bližnjimi upravnimi volitvami. Socialdemokratsko vodstvo je odobrilo seznam kandidatov za pokrajinske volitve, ki ga bodo morale odobriti sekcijske skupščine. Načelno je bil odobren tudi program tako za tržaške pokrajinske volitve kot za volitve v miljski in devinsko-nabrežinski občini. Pokrajinsko vodstvo je tudi pristalo na teze zunanjega ministra Saragata za utrditev politike levega centra in za olajšanje združitve vseh socialističnih sil v državi. Socialdemokratsko vodstvo je končno sklenilo, da si bo še naprej prizadevalo v korist delavcev C.A.M. v zvezi z zakonom 1006.

Praznik grozdja v Trstu, Miljah in Boljuncu

Na pobudo ministrstva za kmetijstvo bodo tudi letos na našem področju priredili kampanjo za prodajo in potrošnjo grozdja, ki se bo končala s praznikom grozdja v nedeljo, 27. t. m. v Boljuncu in v Miljah.

Pokrajinski in občinska odbora iz Milj in Doline so sestavili sledeči program: v Trstu bodo v nedeljo uredili na Trgu Unità in na pokritem zelenjadnem trgu posebne stojnice za izredno prodajo grozdja, ob 11. uri bo na Trgu Unità promenadni koncert, koncert pa bodo priredili tudi na pokritem zelenjadnem trgu, podelitev denarnih nagrad in kolajn trgovcem, ki bodo uredili najlepše razstavo grozdja. V Miljah bodo prav tako uredili posebno stojnico za prodajo grozdja, razpisali so natečaj med prodajalci grozdja za najlepše razstave in za najlepše grozdje. V tem okviru bodo razdelili 1 zlato kolajno, dve srebrni ter več bronastih kolajn in diplome. Ob 16. uri bo na glavnem trgu koncert.

Na prireditvi, ki se bo pričela v Boljuncu ob 14.30, bodo nastopili:

Godba občinskega zabavišča «G. Padovan» iz Trsta (dirigira Liliano Coretti)

Moški pevski zbor iz Bazovice (pod vodstvom pevovodje prof. Ubalda Vrabca)

Mešani pevski zbor «C.A. Seghizzi» iz Gorice (pevovodja Francesco Valentinsig)

Folklorna skupina iz Capriva del Friuli (vodi Michele Grion).

V posebnem kiosku bosta naprodaj namizno grozdje po znižanih cenah in novo domače sladko vino.

Podjetji «S.A.P.» in «La Stradale» bosta na progi Trst-Boljunec pomnožili odhode avtobusov s postaje na Trgu Barriera Vecchia od 13. ure dalje.

SESTANEK NAČELNIKOV SVETOVALSKIH SKUPIN

Priprave za konferenco o tržaškem gospodarstvu

Ta konferenca naj bi bila sredi decembra - Razdelitev obrazcev raznim ustanovam in združenjem

Včeraj so se na tržaškem županstvu sestali načelniki svetovalskih skupin in razpravljali o gospodarski konferenci za Trst, ki jo pripravlja tržaška občinska uprava. Na sestanku je odbornik dr. Gasparo, ki vodi priprave za to konferenco, poročal načelnikom svetovalskih skupin o vseh dosedanjih pobudah v tej zvezi, razni občinski oddelki pa že dlje časa pripravljajo gradivo, ki bo osnova razprav in poročil gospodarske konference v Trstu.

Namen te konference je, da se podrobno proučijo vse možnosti Trsta in njegova vloga v okviru gospodarstva dežele, države in mednarodnih gospodarskih stikov. Iz poročil in razprav na tej konferenci bi se morali izluščiti vsi tisti elementi, ki predstavljajo, odnosno, ki bodo morali predstavljati v bodoče, osnovo tržaškega gospodarstva. Poleg tega pa bo treba na konferenci tudi začrtati pot po kateri bo moralo še naprej hoditi gospodarstvo Trsta, katere vrste gospodarstva v Trstu upadajo, katere pa imajo vse pogoje, da v bodočnosti napredujejo.

V okviru sedanjih priprav za konferenco, ki bo baje v prvi polovici decembra letos, se pravi po upravnih volitvah, ki so bile napovedane za 22. novembra, je občinska uprava razposlala vsem gospodarskim ustanovam in združenjem, sindikalnim organizacijam, univerzi ter vsem drugim ustanovam in organizacijam, ki se na kateri koli način ukvarjajo z gospodarskimi, socialnimi in študijskimi vprašanji mesta, poseben obrazec, na katerem so označena najvažnejša gospodarska vprašanja, ki zanimajo Trst. Poleg tega je na tem obrazcu nakazano tudi vprašanje odnosov med Trstom in deželo, v pogledu potrošnje, proizvodnje, hranilnih vlog in investicij.

Odbornik Gasparo je včeraj izjavil, da bodo 1. oktobra začeli pobirati te obrazce. Iz odgovorov, priporočil in nasvetov, ki jih bo občinska uprava našla na omenjenih obrazcih, kakor tudi iz gospodarskih podatkov, ki jih za to priložnost zbira trgovinska zbornica, bodo sestavili osnutek vprašanj, ki zanimajo tržaško gospodarstvo, in jih bodo nato poslali v Turin univerzitetnemu prof. Francescu Forteju, ki bo imel na konferenci glavno poročilo. Da bodo lahko udeleženci konference to poročilo spoznali in se tako lažje pripravili na diskusijo, ga bodo dobili v vednost nekaj dni pred začetkom konference. Tako bo omogočeno udeležencem, da bodo najbolj aktivno sodelovali v razpravi in pri izdelovanju dokončnih sklepov konference, ki predstavlja ena najvažnejših obveznosti sedanjega občinskega odbora levega centra.

Vsedržavni kongres sindikata zdravnikov bol. blagajne ENPAS

V dvorani trgovinske zbornice v Ul. S. Nicolò se je včeraj začel 13. vsedržavni kongres sindikata zdravnikov bolniške blagajne ENPAS. Otvoritvi so prisostvovali predstavniki krajevnih oblasti. Župan dr. Franzil je kongresiste pozdravil v imenu mesta in jim zaželel uspešno delo. Župan je poudaril, da je bil Trst od vsega začetka v prvih vrstah na področju bolniškega zavarovanja delavcev, saj je bila v Trstu ustanovljena bolniška blagajna že leta 1883.

Kongresa se udeležuje okrog 250 delegatov iz vseh italijanskih pokrajin. Predsednik ustanove ENPAS poslanec Foresti je pozdravil udeležence v imenu upravnega sveta ustanove ter poudaril veliko moralno in materialno pomoč, ki jo ENPAS nudi svojim članom. Zdravniška pomoč ustanove, je dejal predsednik, se ne sme ustaviti pri sedanjih dosežkih, ampak mora napredovati in se vedno bolj izpopolnjevati v mejah možnosti brez nepremišljene naglice.

Po pozdravih še nekaterih drugih predstavnikov, je vsedržavni tajnik zdravnikov ustanove ENPAS dr. Prosperi med drugim poudaril, da pride včasih med zdravniki, zavarovanci in ustanovo do takšnih sporov, ki se zelo žalostno končajo. Zato, je dejal, bi morali stremeti, da bi prišlo do združitve raznih oblik zdravstvenega zavarovanja v dve ali največ tri vsedržavne skupine.

Kongresu so poslali pozdravne brzojavke tudi minister za delo in socialno zavarovanje Delle Fave, ministrski podtajnik za zdravstvo poslanec Volpe in predsednik deželnega sveta dr. de Rinaldini.

S TISKOVNE KONFERENCE OBČ. ODBORNIKA ZA ŠOLSTVO

Zaradi nezanimanja gradbenih podjetij občina ni mogla graditi šolskih poslopij

Sedaj pripravlja občina 13 drugih načrtov - Na vseh šolah naj bi odpravili popoldanski pouk

Na tiskovni konferenci, ki je bila predvčerajšnjim na županstvu, je prof. Romano govoril tudi o problemu šolskih stavb, za katere mora skrbeti občina.

Zdaj je v izgradnji nova osnovna šola na Kolonkovcu, ki jo bodo lahko izročili šolskim oblastem verjetno ob koncu prihodnje pomladi. Ta šola bi morala biti odprta že 1. oktobra, toda vse se je zavleklo zaradi pomanjkanja sredstev. Občinska uprava bi v zadnjih letih lahko zgradila 6 novih šol, otroški vrtec in 2. del osnovne šole v Rocolu, osnovno šolo in otroški vrtec pri Sv. Jakobu, otroški vrtec na Greti, osnovno šolo v Grljanu, toda nobeno podjetje se ni prijavilo k natečaju zaradi prenizke vsote, ker se pač cene sproti višajo. Občina pripravlja drugih 13 načrtov, največjo skrb pa bo posvetila za izgradnjo novega tehničnega zavoda «Volta» in zavoda za uporabno umetnost.

Upati je, da uresničitev teh dveh načrtov ne bo naletela na velike težave, ker bodo baje uporabili sredstva, ki so bila sicer na razpolago za tiste gradnje, ki so šle po vodi, ker nobeno gradbeno podjetje ni hotelo prevzeti dela. Vsekakor bo občinska uprava skupno s šolskim skrbništvom proučila prihodnji mesec problem šolskih gradenj in bo poslala poročilo ter predloge na pristojno ministrstvo.

Med počitnicami je občinska uprava popravila in uredila nekatere šole, da se bo lahko nadaljeval pouk.

Tako je preskrbela nov sedež za učiteljišče «Duca d'Aosta» v šolski stavbi, kjer je osnovna šola «Carniel», ker se je v njem prejšnji sedež preselil II. znanstveni licej «Galileo Galilei».

Prav tako so morali dobiti nov sedež za ženski tehnični zavod, ki se je moral izseliti s Trga Oberdan 6, ker bo tam sedež Mednarodnega centra za teoretsko fiziko. To šolo bodo premestili v Ul. Sv. Frančiška 25 (šola Stuparich) v II. in III. nadstropje.

Z novim šolskim letom pa se bo začel pouk v novi šoli v Ul. Vasari, ki bo sprejela otroški vrtec (v pritličju) ter del otrok iz osnovnih šol v Ul. Media, Ul. Donadoni in Ul. Giotto. Tako bo verjetno odpadel popoldanski pouk. Občinska uprava, je zaključil prof. Romano, bo poskrbela, da se po vseh šolah odpravi popoldanski pouk in bo v ta namen poiskala nove učilnice.

ZLOČIN V UL. CAVAZZENI PRED POJASNITVIJO?

Policija baje že ve za ime in bivališče morilca

Šlo naj bi za mladega južnjaka, ki je svoj čas služboval v Trstu in katerega naj bi nekatere priče videle dan pred zločinom v Trstu

Zdi se, kot smo poročali že včeraj, da bodo policijski organi v razmeroma kratkem času prijeli morilca 43-letne Irene Tonon por. Bearzotto, ki je tragično izgubila življenje v zakotni sobici v Ul. Cavazzeni.

Policisti so v teh zadnjih dnevih zaslišali skoraj 200 oseb. V določenem trenutku so mislili, da je krvoločni zločinec, ki je zadal svoji žrtvi enajst ubodov z nožem, morda kak šofer tovornikov, ki občasno prihajajo v Trst. Podrobna preiskava v tej smeri pa se je popolnoma izjalovila. Spričo tega so preiskovalni organi posvetili ponovno pozornost podtalnemu okolju, v katerem je živela pokojna Tononova. Po potrpežljivem in vztrajnem zasliševanju prič so funkcionarji letečega oddelka pod vodstvom dr. Cappe in kapetanov Morandinija in Rellija ter podčastnikov Furlana, Kisvardayja in drugih, prišli do zaključka, da je strahotni zločin zagrešil neki mladenič, ki je star baje okoli 25 let, in ki je bil silno zaljubljen v Tononovo. Ženska mu je menda podarila prstan z dragocenim kamnom (prstan je bil baje vreden okoli 20.000 lir). Toda pozneje, ko se je naveličala svojega oboževalca, ga mu je od vzela. Zdi se, da so policijski organi ugotovili točno istovetnost morilca, katerega poznajo že po videzu in po priimku. Gre menda za nekega južnjaka, ki je bil pred časom v službi v Trstu, a ki je bil pozneje premeščen na neko drugo službeno mesto. Nekatere priče pa zagotavljajo, da so ga videle v Trstu en dan prej, kot je Tononova izgubila življenje. Baje policijski organi vedo tudi kje morilec živi v tem trenutku. Ker pa ne razpolagajo z njegovo sliko, ga ne morejo takoj odkriti.

Funkcionarji letečega oddelka so tudi sinoči nadaljevali zasliševanje nekaterih oseb, za katere menijo, da dobro poznajo okolje, v katerem je živela Tononova. V glavnem gre za razne prostitutke iz starega mesta, od katerih so bile nekatere že zaslišane v prejšnjih dneh. Pričakovati je, da bodo policijski organi na podlagi dosedanjih izsledkov in še nekaterih podatkov, ki jih bodo zbrali v najkrajšem času, aretirali zločinca že v prihodnjih dneh.

V poznih sinočnjih urah se je zvedelo, da sta odgovorna funkcionarja letečega oddelka dr. Cappa in kapetan Morandini odšla iz mesta že v jutranjih urah ter se vrnila na poveljstvo popoldne. Ponovno sta odšla zvečer ter bila dolgo časa odsotna. Zdi se, da sta šla v neki kraj v Furlaniji, ki ni zelo oddaljen od Trsta.

Med drugimi osebami so včeraj na letečem oddelku zaslišali tudi pokojničino snaho, kateri so pokazali nekaj slik moških, ki so imeli stike s Tononovo. Snaha naj bi spoznala v enj izmed teh slik prav mladeniča, ki ga policija v tem trenutku zasleduje.

ŠIRITE PRIMORSKI DNEVNIK

TRAGIČNO ODKRITJE V ZALIVU «SACCHETTA»

Zaradi osamljenosti in obupa skočil v morje in utonil

Utopljenec je komaj 21-letni istrski begunec, ki je v Trstu živel pri svoji polsestri

Včeraj zjutraj nekaj po sedmi uri so mimoidoči opazili na pomorski gladini v «Sacchetti» plavajoče človeško truplo. Takoj so o najdbi obvestili luško poveljstvo, ki je poklicalo na pomoč oddred gasilcev v Novi prosti luki in agente policijskega komisariata pomorske postaje. Gasilci so se z motornim čolnom «VF-24» odpeljali do trupla ter ga dvignili na suho.

Nekoliko časa potem je pregledal truplo policijski zdravnik dr. Nicolini, ki je domneval, da je moški umrl verjetno konec preteklega tedna.

Spočetka so mislili, da gre za mladeniča, ki bi utegnil biti star od 25 do 30 let, toda ta domneva se po natančnejši preiskavi ni izkazala za točno. Že včeraj okoli poldne so policijski organi prišli v Ul. Ciamician, kjer so se zglasili v poslopju št. 7. Pozneje se je zvedelo da je Edda Sau, ki stanuje v omenjenem poslopju, prijavila včeraj že v jutranjih urah policiji, da je njen polbrat Virgilio Saincich, star 21 let, izginil z doma že pretekli ponedeljek ter se potem ni več prikazal. Spričo te prijave ni bilo policijskim organom težko ugotoviti, da je v primeru neznanega utopljenca, ki so ga potegnili iz morja v Sacchetti, šlo prav za Virgilia Saincicha.

Dokončne sodbe o tej žaloigri še ne moremo podati, ker bodo napravili obdukcijo trupla šele danes okoli 10. ure in šele ta bo pokazala če se je Virgilio Saincich utopil, ali pa je padel v vodo iz kakega drugega razloga.

Vsi podatki kažejo, da si je mladenič vzel življenje. Sinoči smo se podali v hišo, kjer je mladenič živel s svojo polsestro ter smo od raznih sostanovalcev zvedeli, da se je Virgilio Saincich počutil v življenju zelo osamljen. Delal je kot zasebni delavec po raznih hišah, kjer je vzidaval ploščice po kopalnicah in kuhinjah. Zdi pa se, da v družini, kjer je živel, ni našel toplega vzdušja, ki bi mu dalo vero v življenje. Baje je že pred enim mesecem v pol izrazil neki sostanovalki namero, da bo skočil v morje. Nekaj dni pozneje je isti ženski dejal, da ni izvršil te namere samo zato, ker je srečal nekega prijatelja, ki ga je odvrnil od samomora. Ženske v hiši, ki so zvedele za nesrečno smrt mladeniča, so neprestano jokale ter venomer ponavljale, da je bil zelo dober in olikan.

Virgilio Saincich se je rodil pred 21 leti v Bujah. Očeta je izgubil že pred leti ter je sedaj stanoval pri polsestri v omenjeni ulici. V našem mestu je imel še neko drugo sestro, ki je baje poročena. Mož ženske o kateri smo govorili zgoraj, ga je videl zadnjič opoldne pretekli ponedeljek. Potem je Saincich izginil brez sledu. V domači kuhinji je pustil na mizi 8000 lir ter kratko pisemce nekega dekleta.

S kolesom v vojaški tovornik

Včeraj ob 13.25 so prepeljali na ortopedski oddelek 21-letnega tiskarniškega delavca Silvia Mora z Opčin — Ul. del Ricreatorio 13, ki se je ponesrečil pri neki prometni nezgodi. Mladenič se je peljal s kolesom po Konkonelski ulici v smeri proti središču Opčin. Po poti je trčil v vojaški avto Dodge 3/4 EI 75943, ki se je nenadoma ustavil pred njim. Mora so takoj prepeljali v bolnišnico s zasebnim avtom ustanove «Villaggio del fanciullo». Pri pregledu so mu zdravniki ugotovili zlom na levem zapestju ter nekatere druge poškodbe na levi nogi, na desnem kolenu in desni roki.

Deželne vesti

Podpredsednik deželnega odbora prof. Dulci je včeraj sprejel predsednika turistične ustanove iz Forni di Sopra, s katerim je govoril o turističnem položaju v Karniji. Prof. Dulci je obljubil, da bo deželna uprava podprla vse pobude krajevnih uprav iz Karnije za okrepitev turističnih naprav.

Jutri pa bo predsednik dežele dr. Berzanti govoril na uradni proslavi v Nemah, na kateri se bodo spomnili borb, ki so bile v tistih krajih pred dvajsetimi leti, ko so nacisti in njihovi zavezniki uničili Neme, Fojdo in Agten. Proslave se bo udeležil tudi deželni odbornik za kmetijstvo odv. Comelli, ki se je rodil v Nemah.

Izjava PSI o upokojitvi

Tržaška federacija PSI je izdala poročilo v zvezi z vestjo o pokojninskem zavarovanju ter o zvišanju starostne dobe za upokojitev na 70 let. Poročilo pravi, da je vest upravičeno razburila delavce. V zvezi s tem izjavlja tajništvo PSI:

1. Nesmiselna teza je bila le porod možgan površnega, čeprav vplivnega birokrata.

2. PSI se je vedno načelno in iz dolge politične prakse borila za skrajšanje in ne za podaljšanje starostne dobe, ko gredo delavci v zasluženi pokoj.

3. Vest so z avtoriteto zanikali osrednji organi PSI in sam minister za delo.

Zato so delavci lahko mirni in lahko zavrnejo kot politično špekulacijo vsakršno vest, ki je v nasprotju s sedanjo stvarnostjo, kar se tiče upokojitvene starostne dobe.

OTVORITEV Z BALETOM MILANSKE SCALE

Repertoar gledališča Verdi v novi operni sezoni

Na programu je 12 premier s skupno 48 predstavami
Med prvim in drugim delom trije simfonični koncerti

Ravnatelj gledališča Verdi dr. Antonicelli je včeraj popoldne v svojih uradnih prostorih prisotnim časnikarjem predstavil in obrazložil repertoar nove operne sezone 1964-65. V svojih nevezanih uvodnih besedah je povedal, da je vodstvu gledališča kljub številnim težavam tehničnega, finančnega in tudi povsem birokratskega značaja, uspelo pripraviti program, ki je po številu premier in ponovitev enak lanskemu, ki pa se odlikuje po svoji pestrosti in umetniški zanimivosti. Prav tako je poudaril, da je vodstvu gledališča uspelo zagotoviti gostovanje cele vrste odličnih pevcev, od katerih so mnogi že nastopali na tržaških opernih deskah in so zaradi tega po svojih kvalitetah že poznani, mnogo pa je tudi novih mladih, ki so se že uveljavili v drugih italijanskih mestih in celo v inozemstvu, nekateri pa so bili deležni tudi laskavih priznanj ob sedanjem gostovanju milanske Scale v Moskvi.

Na repertoarju je 12 premier s skupno 48 predstavami, kar pomeni, da bo vsaka opera doživela — kot lani — po štiri uprizoritve. Sezona se bo začela v soboto 7. nov. z gala predstavo baletnega zbora milanske «Scale» *pod vodstvom dirigenta Armanda Gatta. Ta sijajni umetniški ansambel, v katerem je tudi zagotovljen nastop svetovno znane solitske Faccijeve, bo predvajal mešani program štirih baletov in sicer Čajkovskega «Cesarski balet», Prokofjeva «Pepelko», De Fallov «Klobuk s tremi vrhi» in Ravelov «Valček».*

Prva opera na programu bo Rossinijeva «Viljem Tell», ki v Trstu že dalj časa ni bila na programu. Dirigent bo Oliviero de Fabritiis, v naslovni vlogi bo nastopil Dino Dondi, med ostalimi nastopajočimi pa bo tudi mlada Rita Orlandi, ki se je v Trstu že uveljavila z nastopom za RAI. Novost za Trst bo Albana Berga opera «Wozzeck». Gre za malo znano in kompleksno operno delo velikih umetniških kvalitet. Vodstvo gledališča bo poskrbelo, da bo občinstvo že prej seznanjeno z njeno vsebino in njenimi značilnostmi. Izvajala jo bo skupina, ki jo je z uspehom uprizorila v Benetkah. Nosilec naslovne vloge bo Mario Basiola jr., dirigent pa Gianfranco Rivoli.

Sledila bo Donizzettijeva opera «La favorita» *v odlični zasedbi Fiorenza Cossotto Ivo Vinco, Gianni Jaia in Sesto Bruscontini. Fiorenza Cossotto in Ivo Vinco (ki sta mož in žena) bosta v tej operi še pred prihodom v Trst nastopila v Chicagu, Cossotto pa je prav v preteklih dneh doživela izredno uspeh v Moskvi, kjer jo je strokovna kritika ocenila za eno najboljših mladih pevk na svetu.*

Za proslavo 100-letnice rojstva Riccarda Straussa *bo prišla na vrsto njegova komična opera «Adrianna a nasso», v dopolnitev celovečernega programa pa še Igorja Stravinskega opera «Mavra», ki bo v Trstu prvič izvajana. Posebnost te opere je, da pojejo pevci med orkestrom, na odru pa nastopa balet. Obe operi bo dirigiral Franco Capuana.*

Prvi del repertoarja se bo zaključil z Offenbachovo komično opero «La perichole», ki so jo lani z uspehom predvajali v metropolitanski operi v New Yorku. Dirigent bo Gianfranco Rivoli, naslovno vlogo bo pela Edda Vincenzi, poleg nje pa bosta nastopila še znana pevca Giuseppe Campora in Ugo Savarese.

Sledili bodo trije nedeljski simfonični koncerti po znižanih cenah. V tej zvezi naj poudarimo da je za simfonične koncerte vladalo v Trstu vedno veliko zanimanje, in da je tudi sedanja sezona septembrskih četrtkovih ljudskih koncertov orkestra gledališča Verdi, naletela na zelo velik odmev, saj je na primer samo enemu koncertu, drugemu po vrsti, prisostvovalo nič manj kot 1670 z poslušalcev. Na tem koncertu je nastopila tudi slovita slovenska pianistka Dubravka Tomšič.

Drugi del operne sezone se bo začel 4. februarja z Verdijevo opero *«Ples v maskah» pod vodstvom dirigenta Alberta Eredeja, nato pa bo sledila moderna opera* Renza Rossellinija *«Pogled z mosta» v izvirni režiji Franca Rossellinija in s slovitim basistom Nicolo Rossi-Lemenijem v glavni vlogi. Dirigent Nino Verchi. Opera bo v Trstu prvič izvajana.*

Slovanska operna ustvarjalnost bo zastopana z Mussorgskega «Borisom Godunovom» z Borisom Christoffom v naslovni vlogi ter Francom Capuano za dirigentskim pultom. Sledila bo Puccinijeva opera «Deklica z divjega zapada» (Fanciulla del West) z Magdo Oliviero, Gastonejem Limarillijem in Linom Piglisijem. Dirigent bo Arturo Basile. Verdi bo zastopan še s «La Traviata» z Virginio Zeani v naslovni vlogi, Michelejem Moleseiem in Giulijem Fioravantejem. Dirigent Ferdinando Guarnieri.

Sezona se bo zaključila 28. marca z zadnjo predstavo Wagnerjevega *«Lohengrina». Opera bo peta v italijanščini, dirigiral pa jo bo Nemec Otmar Suitner.*

Operni sezoni bo v aprilu in maju sledilo še 10 simfoničnih koncertov orkestra gledališča Verdi.

Ravnatelj gledališča je še hotel omeniti, da bo kljub naraščajočim stroškom ostala vstopnina za «ljudske prostore» nespremenjena, nujno pa se bo morala nekoliko zvišati za boljše sedeže.

Častno meščanstvo predsedniku brazilskega zavoda za kavo

V sredo ob 12. uri bo izredna seja tržaškega občinskega sveta, na kateri bodo podelili častno meščanstvo predsedniku brazilskega zavoda za kavo Renatu de Costa Lima.

Tržaška občinska uprava je sklenila podeliti gospodu Renatu de Costa Lima častno meščanstvo, ker se je osebno zavzel za ustanovitev v tržaškem pristanišču enega največjih skladišč brazilske kave v Evropi ter za ustanovitev brazilskega konzulata v Trstu. Ti dve pobudi, ki sta bili že pred nekaj leti uresničeni, sta poleg drugih omogočili vedno večje poslovne in prijateljske stike Trsta z veliko južnoameriško republiko.

PRED RAFINERIJO V ŽAVLJAH

Silovito trčenje vespista v pešca

Včeraj zjutraj nekaj po 7. uri je prišlo v Žavljah pred vhodom v čistilnico Aquila do hude prometne nesreče, pri kateri se je ponesrečil 25-letni delavec Bruno Banchi iz Ul. D'Alviano 3. Banchi, ki je zaposlen v čistilnici, je pravkar hotel prečkati glavno cesto, ko ga je podrl na tla 17-letni Oliviero Mahor iz Milj, Ul. Dei Mulini 23, ki je upravljal vespo TS 32339. Zaradi hitrosti se motoristu ni posrečilo zavreti svojega vozila ter je z vso silo trčil v pešca. Udarec je odbil Banchija več kot 15 metrov naprej, kjer je obležal blizu pločnika v nezavestnem stanju. Vespa je zdrknila naprej po cesti še kakih 10 metrov, nakar se je prevrnila. Na srečo se Mahor ni poškodoval. Banchija so takoj prepeljali v splošno bolnišnico, kjer so mu zdravniki ugotovili lobanjsko travmo in možganski pretres, poškodbe na čelu, rane na bradi, zlom na levi nogi, verjetni zlom medenice ter razne druge poškodbe. V bolnišnico so ga sprejeli s pridržano prognozo.

Potrditev sklepov krajevnih ustanov

Pokrajinski upravni odbor (prefekturni organ) je na svojih zadnjih treh sejah potrdil vrsto sklepov krajevnih ustanov. Med drugimi potrjenimi sklepi so tudi: sklep repentaborske občine o izplačevanju dopolnila 13. plače občinskim uslužbencem, sklep pokrajinskega protituberkuloznega konzorcija o izplačevanju 200 lir dnevne podpore tuberkuloznim bolnikom, ki se zdravijo v bolnišnicah in zdraviliščih na račun ministrstva za zdravstvo, sklep dolinske občinske uprave o izplačilu dopolnila 13. plače občinskim uslužbencem ter sklepa tržaške občinske in pokrajinske uprave o jamstvu družbi «Autovie Venete» za najem 1 milijarde lir kratkoročnega posojila pri Tržaški hranilnici.

Priprave za razstavo «Trst 1954-1964»

Na tržaškem velesejmskem prostoru pripravljajo razstavo «Trst 1954-1964», ki jo bodo odprli v zadnjih desetih dneh oktobra. Na razstavi bodo pokazali napredek, ki ga je Trst dosegel v 10 letih po povratku italijanske uprave. V ta namen postavljajo nove velike paviljone. Prvi paviljon bo po vhodu na desno in se bo imenoval «Salon Tricolore». V njem bodo v dolžini 120 m javne ustanove prikazale, kaj je bilo narejenega v Trstu v zadnjih 10 letih na njihovo pobudo, zlasti na področju javnih del. V «Salonu Trieste» bo razstava dejavnosti zasebnih ustanov in podjetij, kjer bo prikazana pot, ki jo je prehodil Trst v gospodarstvu. Njegovo pretežno trgovinsko gospodarstvo se je v tem času spremenilo v trgovinsko-industrijsko. Tu bodo prikazali tudi razne industrijske izdelke s fotografijami pa trgovinsko in industrijsko dejavnost.

Poleg tega bodo priredili še dve specialni razstavi. Prva bo prikazala, kako so turistično valorizirali gradove (Miramar, Sv. Just, Devin) s pobudami pokrajinske in občinske turistične ustanove. Druga razstava pa bo posvečena dejavnosti bančnih in zavarovalnih ustanov.

V konferenčni dvorani velesejma pa bodo predvajali razne dokumentarne filme.

Včeraj je obiskal delovišče načelnik tiskovnega urada vladnega komisariata dr. Nicolosi, ki sta ga sprejela predsednik pripravljalnega odbora komtur Padoa ter projektant in vodja del Roiatti.

Včeraj ob 20.15 so prepeljali v mrtvašnico splošne bolnišnice truplo 26-letne Palmire Zajc por. Ravasi iz Ul. Baiamonti 56. Ženska je umrla pred tremi dnevi zaradi zastrupitve z gorilnim plinom. Ni izključen samomor.

Šolske vesti

Na Državnem znanstvenem liceju s klasičnimi vzporednicami s slovenskim učnim jezikom v Trstu se začne novo šolsko leto 1964-1965 v četrtek dne 1. oktobra 1964 ob 8.30 s Sv. Mašo v cerkvi na Montuzzi.

* * *

Ravnateljstvo Slovenske srednje šole pri Sv. Jakobu, Ul. L. Frausin 14 opozarja na natečaj za eno študijsko nagrado (60.000 lir), za katero lahko prosijo učenci-ke, ki so izdelali drugi razred v poletnem roku tega šolskega leta.

Rok za vlaganje prošenj je do 30. septembra. Vsa potrebna pojasnila se dobijo v tajništvu.

* * *

Ravnateljstvo Slovenske srednje šole pri Sv. Jakobu, Ul. Frausin 14 obvešča, da se bo začel pouk dne 1. oktobra.

Šolska maša bo ob 8. uri v cerkvi v Ul. Besenghi.

Kino

Nazionale 16.00 «Il piacere e il mistero» Technicolor. Prepovedano mladini.
Arcobaleno 16.00 «Per un pugno di dollari» Technicolor.
Excelsior 15.30 «Una nave tutta matta» Technicolor. Robert Walker, Burl Ives, Millie Perkins.
Fenice 15.00 «Marnie» Technicolor. Tipi Hedren, Sean Connery. Prepovedano mladini.
Grattacielo 16.00 «Il gaucho» Vittorio Gassman, Silvana Pampanini, Nino Manfredi.
Alabarda 16.30 «Gli animali» Življenje živali v naravi.
Filodrammatico 16.00 «Far West» Colorscope. Troy Donahue, Suzanne Pleschette.
Aurora 16.30 «Il mistero del tempio Indiano».
Cristallo 16.30 «Sfida sotto il sole» Prepovedano mladini.
Capitol 16.00 «La vendetta di Spartacus» Technicolor. Scilla Gabel.
Garibaldi 16.30 «Il Texano» Technicolor. John Wayne.
Impero 16.30 «7 giorni a maggio».
Moderno 16.00 «La strage del settimo cavalegeri» Technicolor. Dale Robertson.
Astra 16.00 «I re del sole».
Astoria 17.00 «I re di Roma (Aquila imperiale)».
Abbazia 16.00 «La pantera rosa» — Technicolor. Claudia Cardinale, David Niven.
Ideale 16.00 «I tre soldati» Stewart Granger, David Niven.
Skedenj 18.00 «Il buio oltre la siepe» Gregory Peck.

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes, 26. t. m. ob 18. uri film: pristno mojstersko delo Gregoryja Pecka

«IL BUIO OLTRE LA SIEPE»

(Tema onstran pregrade)

Ljudska prosveta

Vstopnice za koncert poljskega zbora «Tadeusza Tylewskiego» ki bo v torek 29. septembra ob 20. uri v koprskem gledališču, lahko rezervirate pri Prosvetni zvezi, tel. 31-119. Vstopnina 200 lir.

Razna obvestila

Na sedežu Združenja Italija - ZSSR v Trstu, Ul. S. Nicolò 11-II., tel. 29-403, je v teku vpisovanje v tečaje ruskega jezika.

Kdor se želi vpisati, naj se obrne na sedež Združenja vsak dan od 17.30 do 20. ure

* * *

MLADINSKA INICIATIVA obvešča vse člane, da bo v ponedeljek, 28. septembra ob 20.30 v Ul. Geppa 9 seja njenega glavnega odbora. Zaradi važnosti sklepov, je zaželena prisotnost čimvečjega števila članov.

* * *

Godba na pihala občinskega zavetišča «E. Toti» pod vodstvom dir. Galliana Buttignonija priredi jutri ob 11. uri promenadni koncert na Trgu Unità ob prazniku grozdja.

Ob 17. uri pa bo pod vodstvom istega dirigenta nastopila na pokritem trgu godba občinskega zavetišča «E. E. Gentili».

* * *

V ponedeljek, 28. t.m. ob 21. uri bo v dvorani kulturnega krožka «Rodolfo Morandi» na Trgu San Giovanni 1, prof. Cesare Musatti z milanske univerze in znanstvenik za psihoanalizo ter avtor številnih važnih izsledkov in razprav, govoril o temi: «Obrisi pravne filozofije».

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 25. septembra 1964 se je v Trstu rodilo 5 otrok, umrlo je 5 oseb.

UMRLI SO: 54-letni Irdam Fabio De Covelli, 35-letni Ernesto Vodopia, 78-letni Giovanni Toscan, 62-letna Antonia Sossi vd. Delbello, 18 dni stari Davide Visintin.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(21. 9. — 27. 9.)

All'Angelo d'oro, Trg Goldoni 8; Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Nicoli, Ul. di Servola 80 (Skedenj); Alla Basilica, Ul. S. Giusto 1; Busolini, Ul. P. Revoltella 41; INAM Al Cedro, Trg Oberdan 2; Manzoni, Ul. Settefontane 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(21. 9. — 27. 9.)

All'Angelo d'oro, Trg Goldoni 8; Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Nicoli, Ul. di Servola 80 (Skedenj).

Mali oglasi

TOVARNA VRECIC Cartacel, Zavlje, sprejme v službo dva fanta v starosti 15 do 20 let.

DOBITE različne štedilnike na drva in premog, na plin in elektriko, različne peči, trajno-goreče in na ..., pralne stroje in hladilnike najboljših znamk, plačilo po dogovoru, tudi na obroke **PRI CARLU BRUSINI, Trst, Ul. C. Battisti št. 20. Tel 29041.**

SOŽALJE

Ob smrti Ivane **KRIŽMAN**, matere padlega borca NOV izreka Zveza vojnih invalidov NOV Tržaškega ozemlja — globoko sožalje svojcem pokojnice.

PO DOLGOLETNEM PREREKANJU MED OBČINO IN POKRAJINO

Obveljal je načrt nabrežinske občine za ureditev dela pokrajinske ceste

Gre za odsek od kamnoloma Pizzul od odcepa proti Šempolaju
Dela naj bi stala 120 milijonov lir, toda kdaj se bodo začela?

Že mnogo let se pokrajinska in devinsko-nabrežinska občinska uprava prerekata glede obnovitve oziroma zgraditve novega dela pokrajinske ceste v Nabrežini, in sicer tistega dela ki gre od ovinka pri kamnolomu Pizzul nekako do odcepa proti Šempolaju, ki je ozka in zelo nevarna.

O tej cesti in o tem sporu smo že večkrat pisali. Da se dela doslej še niso začela je treba krivdo pripisati dejstvu, da se pokrajinska in prizadeta občinska uprava nista sporazumeli glede ureditve tega dela pokrajinske ceste. Pokrajinska uprava je od vsega začetka predlagala, naj bi na sedanji trasi odstranili nevarne ovinke in speljali cesto še pod drugim obokom železniškega podvoza, s čimer naj bi bila odpravljena predvsem velika nevarnost ostrega ovinka pri kamnolomu Pizzul. Občinska uprava pa je predlagala, naj bi namesto omenjenih korektur zgradili nov del ceste od omenjenega ovinka do bližine bencinske črpalke v vasi. Po načrtih občinske uprave, bi ta novi del ceste stal manj kot dela, ki jih je predlagala pokrajina.

«Pravda» o obeh varjantah se vleče že od leta 1961, se pravi dobra tri leta. V vsem tem času je bilo med obema javnima upravama zamenjenih veliko število pisem, obrazložitev, ugovorov in zagovorov svojega načrta. Nihče doslej še ni hotel popustiti.

Predstavniki pokrajinske uprave so v tem sporu stalno poudarjali, da bi gradnja novega dela ceste stala mnogo več kot njihov predlog. Zato, so trdili, naj se najprej odpravi vsaj oster in nevaren ovinek pri kamnolomu Pizzul, kar naj ne bi prejudiciralo bodoče gradnje novega dela ceste Devinsko-nabrežinska občinska uprava pa je na stališče ugovarjala, da če pristane na načrt pokrajine, nikoli več ne bo pokrajinska uprava zgradila novega dela ceste, ki ga občina predlaga. Poleg tega pa je občinska uprava vedno zagovarjala svoje stališče tudi iz razloga, da je njen načrt o gradnji novega dela edina resna rešitev, ker se z njo izogneš naselju, kar je za pokrajinske ceste zelo važno.

No, sedaj je pokrajinska uprava končno le pristala na predlog občine in je v preteklih dneh poslala devinsko-nabrežinski občinski upravi v potrditev načrt o gradnji novega dela, kot ga je predlagala občina. Po podatkih pokrajinske uprave naj bi dela za uresničitev tega načrta stala okrog 120.000.000 lir, dela po prejšnjem načrtu pokrajinske uprave pa naj bi stala le 70 milijonov lir. Slednjo vsoto je pokrajinska uprava nekaj časa imela na razpolago za uresničitev svojega načrta. Ko pa je videla, da z delitve ne bo mogla začeti v doglednem času, je 50 od 70 milijonov določila za gradnjo novega državnega arhiva. Zato sedaj pokrajinska uprava dejansko nima na razpolago denarja za gradnjo novega dela ceste.

Kdaj bodo zgradili novi del ceste? Kdaj bodo višje oblasti odobrile te nove načrte, ki bodo morali romati še v Rim? Kdaj bodo rešene vse birokratske formalnosti? Na vsa ta vprašanja sedaj ni mogoče odgovoriti Mnenja pa smo, da bo preteklo še kako leto, preden bodo načrti odobreni in preden bo pokrajinska uprava imela na razpolago potrebno denarno vsoto.

Toda ovinek pri kamnolomu Pizzul postaja zaradi vedno večjega avtomobilskega prometa iz dneva v dan bolj nevaren. Na tem ovinku se je od aprila leta 1961 do letošnjega junija pripetilo skupno 11 prometnih nesreč, ki so jih zabeležili karabinjerji. Poleg teh so bile še druge nesreče, ki jih karabinjeri niso zabeležili. V teh nesrečah je bilo mnogo oseb lažje in težje ranjenih. In nevarnost nesreč na tem ovinku ne bo prenehala, dokler ne bodo ovinka odpravili.

Zato bi bilo nujno, da bi se pokrajinska uprava sedaj resno zavzela za gradnjo novega dela ceste, da se bodo dela začela v najkrajšem možnem času. V najkrajšem času pa bi morala pokrajinska uprava, ne da prejudicira čimprejšnje gradnje novega dela ceste, odpraviti nevaren ovinek pri kamnolomu Pizzul. Ta dela bi po mnenju strokovnjakov stala največ 30.000.000 lir, kar ni tako velika vsota, da bi je pokrajinska uprava ne mogla najti v najkrajšem času, in kar bo preprečilo nove, morda še hujše prometne nesreče, dokler ne bo zgrajena nova cesta.

V LIPICI IN NA ŠTJAKU

Proslava 20-letnice I. konference AFŽ na Štjaku

Danes se bodo na Štjaku in v Lipici začele proslave ob 20-letnici I. pokrajinske konference AFŽ na Štjaku. Program se bo začel ob 17. uri s prihodom tabornikov v Lipico, kjer bo ob 18. uri tekmovanje v postavljanju šotorov. Ob 19. uri bo prihod udeleženk I. pokrajinske konference AFŽ na Štjak, kjer bodo položile lovorjev venec na spominsko ploščo. Sledil bo kulturni spored in večerja na Štjaku, v Lipici pa bodo ob 20. uri predvajali film «Desant na Drvar» in prižgali taborne ognje.

Jutri se bo spored začel v Lipici ob 10. uri s pozdravnimi govori, nastopom pevskih zborov iz Sežane in Divače ter godbe na pihala iz Divače. Ob 12. uri bo slavnostno kosilo za delegatke in goste, ob 13. uri bodo razna tekmovanja, ob 14. uri pa bo nastop konjev lipicancev in ravne galopske dirke na 3000 m. Ob 15. uri bo tekmovanje avto-moto društev Sežana in Divača v ocenjevalni vožnji na 50 km, ob 12. uri bo tekmovanje lovskih družin občine Sežana v streljanju z lovsko puško, ob 16. uri bo obisk jame Vilenice za delegatke in goste, od 17. ure dalje pa bo prosta zabava s plesom.

Pričakujejo, da se bo raznih prireditev udeležilo tudi mnogo ljudi s Tržaškega ter seveda iz vseh bližnjih krajev.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Dve razpravi zaradi žalitev in napadov na karabinjerje

Izgovori niso pomagali in sodišče je vse tri obtožence obsodilo na dokaj mile kazni

Pred kazenskim sodiščem (predsednik Boschini, tožilec Corsi, zapisnikar Guida) sta se morala zagovarjati 22-letna Graziella Murgolo por. Porcelluzzi iz Ul. Punta del Forno 11 ter 27-letni Giuseppe Platania iz Ul. del Bosco 23.

Ta obravnava je bila sodnijski epilog bučnega nočnega dogodka 8. avgusta letos, o katerem smo pisali nekaj dni pozneje v naši mestni kroniki. Bilo je okoli 3. zjutraj, ko je pred hotelom Vanoli na Velikem trgu razgrajala skupina moških in žensk. Dva karabinerja iz bližnje postaje sta zahtevala, naj ne kalijo nočnega miru, a ker beseda ni zalegla, sta hotela kaznovati razgrajače z globo. Ta grožnja pa je posebno razkačila Murgolovo, ki je, kot je trdila obtožnica, žalila karabinerja in potem enega izmed njih tudi opraskala ter vrgla vanj stol. Nekdo je nato poklical na pomoč karabinerje letečega oddelka iz Istrske ulice, ki so raznagli razgrajače in aretirali vročekrvno žensko. Že prej pa je prišel na pomoč karabinerjem tudi policijski agent Michele Stragapede, ki je bil na straži pred vladno palačo. Ko so karabinerji spravljali Murgolovo v službeni avto, je Stragapede držal vrata odprta. Tu se je vmešal še Platanja, ki sicer ni imel opravka z razgrajanjem pred hotelom. Kot je obtoženec izjavil pozneje, se je znašel na Velikem trgu čisto slučajno. Sprehajal se je sem pa tja in nazadnje sedel na podnožek železnega droga, ki je pred Lloydovo palačo. Prav tedaj je prišlo do prepira s karabinerji. Vstal je ter se približal skupini. Med prisotnimi je opazil tudi policista Stragapedeja, ki ga je bil nekoč, ko je ta bil še pri letečem oddelku, aretiral. Nenadno srečanje je spravilo Platanjo iz tira. Približal se je policistu ter mu zabrusil: «Ko si bil pri letečem oddelku, si me aretiral, toda to boš plačal». Ko pa je agent držal vrata avtomobila, ga je udaril s pestjo po ustih ter mu izbil dva zgornja sekalca. Tako se je tudi Platanja znašel za zapahi.

Na obravnavi sta Murgolova in njen zagovornik skušala dokazati, da ženska ni žalila karabinerjev. Žolčne besede, ki jih je izustila, so baje veljale osebam, ki so bile okoli nje. Plataniov zagovornik pa je skušal s svoje strani prepričati sodnike, da je njegov varovanec udaril agenta ze zaradi tega, ker bi hotel zbežati, ali da bi se mu uprl, temveč samo zato, ker se je hotel maščevati za neko namišljeno krivico. Spričo tega bi morala odpasti posebna obtežilna okoliščina, ki jo predvideva člen 61-2 kazenskega zakona. Sploh pa je zagovornik trdil, da poškodbe, ki jih je agent utrpel, niso bile tako hude. Takrat je imel namreč že zelo slabe zobe in tista dva, ki mu jih je izbil Platania, sta se komaj, komaj tičala v dlesnih. Danes, ko ima protezo — je dejal zagovornik — se verjetno počuti zelo bolje.

Sodniki so spoznali oba obtoženca za kriva. Murgolovo so obsodili zaradi hudih žalitev na 7 mesecev zapora ter na 30.000 lir denarne kazni (kaljenje nočnega miru). Glede telesnih poškodb so ukinili kazenski postopek, ker je karabinjer ni tožil. Ukazali so, naj žensko takoj izpustijo iz zapora. Platanii so prisodili 3 leta zapora. Oprostili pa so ga obtožbe upora, ker tega dejanja obtoženec ni zagrešil.

* * *

Istega dne in skoraj ob isti uri se je na Velikem trgu odigral neki drugi dogodek, ki se je tudi zaključil na sodišču. Karabinerji s postaje pri Sv. Jakobu so opazili blizu vladne palače tri ženske, ki so se prepirale med seboj. Ker se je agentom zdelo, da bi se utegnile spoprijeti, so ustavili avto ter se jim približali. Ena izmed njih, Bruna Sommariva iz Ul. Giusti 8, jim je dejala, da jo je 19-letna Maria Giuliano iz Ul. S Cilino 35 malo prej napadla ter opraskala (v bolnišnici so zdravniki opazili pozneje res nekaj malenkostnih prask na Sommarivinih prsih). «Kaj naj napravim?» je dejala Sommariva karabinerjem, ki ji seveda niso mogli odgovoriti drugače (kot pač ostalima dvema), naj gre domov spat. Giulianovi pa vse to ni šlo v račun. Razjezila se je na agente, češ da so potegnili s Sommarivo. Začela je vpiti ter je izustila nekaj mastnih opazk na račun javnih funkcionarjev. Nazadnje se je še zakadila vanje ter jih začela biti s pestmi, brcati in praskati z nohti. Karabinerji so imeli precej opravka z njo preden se jim je posrečilo, da so jo odpeljali.

Sodniki so sedaj spoznali Giulianovo na 8 mesecev zapora ter 40.000 lir denarne kazni. Ukazali so tudi, naj jo takoj izpustijo iz zapora.

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes, 26. t. m. ob 19.30 uri technicolor De Laurentiisov film:

Sfida nella valle dei Comanche

(Izziv v dolini Komančev)

Na vsaki krogli so imeli napisano svoje ime

Igrajo: AUDIE MURPHY, BEN COOPER in COLLEN MILLER

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes, 26. t. m. ob 19.30 uri film:

LA MONACA DI MONZA

(Nuna iz Monze)

Igrajo: GIOVANNA RALLI, GABRIELE FERZETTI, EVI MALTAGLIATTI in GINO CERVI

Kino na Opčinah

predvaja danes, 26. t. m. ob 18. uri zelo zanimiv Metro film v Eastmancolor:

Mondo nudo

(GOLI SVET)

Ogiejte si ga.
Ta film je različen od drugih

Goriško-beneški dnevnik

SPOROČILO OBČINSKE UPRAVE

Slov. otroški vrtec v Podgori bodo kmalu zopet odprli

Složna akcija slov. staršev in javnih delavcev je rodila uspeh

Občinski izvršni odbor iz Gorice je imel včeraj pod predsedstvom župana dr. Gallarottija sejo, na kateri so odborniki razpravljali o prošnjah kakih 20 družin iz Podgore. Dali so svoj pristanek, da se ponovno odpre v tem kraju slovenski oddelek v tamkajšnjem otroškem vrtcu. Ko bo lahko ONAIR, ki upravlja vrtec v skladu s pogodbo, ki jo ima z občinsko upravo, ukrenil vse potrebno pri glavnem sedežu te ustanove, kar se bo morda zgodilo tekom meseca oktobra, bo lahko ta sekcija začela redno delovati.

Župan dr. Gallarotti je včeraj zjutraj sprejel deželnega ravnatelja ONAIR Alessandra Blasicha in podravnatelja Rudolfa Rattina, s katerima se je precej dolgo zadržal in proučil z njima položaj in probleme otroških vrtcev, ki jih upravlja ta ustanova.

Občinska uprava v Gorici je torej ugodno rešila prošnjo, ki so jo prejšnji teden predložili slovenski starši, ki imajo otroke g dne za otroški vrtec. Upamo in pričakujemo, da bo tudi vodstvo ONAIR čimprej uredilo vse potrebno, da bo slovenski otroški vrtec v Podgori kmalu začel delovati. Akcija staršev iz Podgore je torej rodila uspeh, za kar gre zasluga razumevanju občinskih upraviteljev, ki so spoznali upravičenost njihove zahteve in pokazali pripravljenost, da jim pomagajo v tej pravični težnji in zahtevi.

Pri tem pa moramo pohvaliti tudi požrtvovalnost prosvetnega delavca Saveria Rožiča in domačega gospoda župnika iz Podgore Spacapana, ki sta pomagala staršem sestaviti prošnjo za ponovno otvoritev tega otroškega vrtca, ki je vsem staršem tako pri srcu. Upamo, da bodo zgledu teh staršev sledili tudi drugi.

Obenem pa je ta akcija pokazala, kako se lahko marsikaj doseže, kadar se pusti pri strani različna mnenja in nazore ter se pristopi k skupnemu delu za skupno korist, zlasti kadar gre za slovensko šolo, ki je prav v Podgori še posebno potrebna, če hočemo ohraniti svoje bistvo.

Zadnji dan vpisa v osnovne šole

Opozarjamo slovenske starše, zlasti one iz mesta, da je danes zadnji dan za vpis otrok v osnovno šolo. Vpisovanje se zaključi danes ob 12. uri. V Gorici vpisujejo otroke na obeh slovenskih šolah v Ul. Croce in v Ul. Randaccio.

Dosedanji vpis je kar dober. Vsekakor priporočamo staršem zlasti vpis otrok v prvi razred; pri tem pa moramo poudariti, da samo slovenska šola lahko nudi slovenskim otrokom tisto trdno podlago na kateri bodo lahko pozneje gradili svoje znanje.

Goriški nogomet

Jutri popoldne bo na igrišču Juventine v Štandrežu imela domača ekipa prijateljsko nogometno tekmo z Romano iz Tržiča. Vodstvo Juventine vabi naj se vsaj pol ure pred tekmo zberejo na igrišču vsi igralci ki pridejo v poštev. Prejšnjo nedeljo so tudi igrali doma proti Cormontium iz Krmina ter zmagali z rezultatom 1:0. Tako domači kot gostje so pokazali prav lepo igro in če bodo tudi jutri igrali tako, bo uspeh zagotovljen.

Sovodenjci bodo jutri počivali.

Pač pa so prejšnjo nedeljo z uspehom nastopili na Proseku, kjer so domačo ekipo Primorje premagali z rezultatom 4:2 ter pri tem pokazali lepo in učinkovito igro.

Smrt v greznici

V greznici v Romansu je včeraj utonila 45-letna Giorgia Cabas. Ni še dognano, ali gre za nesrečo ali za samomor. Dogodek se je pripetil v času, ko so njen mož in štirje otroci trgali grozdje.

V Gorici preizkušnja novega vrtnega stroja

Pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo sporoča, da bodo jutri, v nedeljo, ob 9. uri preizkusili na vrtu zavoda S. Luigi v Gorici, Ul. Don Bosco 48 nov vrtni stroj «Ortocolt» od Giuseppa Armanija. Ta stroj se rabi kot priključek na multikultivatorju ter je zaradi svoje mnogostranske uporabe važen za vrtnarje in zelenjadarje.

VEDNO MANJ ZEMLJE V ŠTANDREŽU

Livarna Princig bo svoj obrat preselila iz mesta v Roje

Posestnikom je treba nuditi vsaj primerno odškodnino

V okviru urbanističnega načrta se bodo morala nekatera industrijska podjetja, ki imajo sedaj svoje delavnice v središču mesta, preseliti na predele v predmestju, ki so določeni za industrijske obrate. Tako je predvideno, da se bodo mestna podjetja s plinarno vred preselila na Majnico, kjer je v načrtu tudi nov goriški vodovod.

Pravtako in še prej pa bo morala na periferijo livarna Princig, ki ima sedaj svoj obrat sredi stanovanjskega središča med ulicama Angiolina, Casale in Pascoli. Občina je že razlastila na Rojah v bližini Pilošč v Štandrežu, nedaleč od železniške čuvajnice, lep kos plodnega polja, ki je določen za industrijske obrate, ki se bodo preselili iz mesta ali pa jih bodo ustanovili na novo v okviru predvidene industrijske cone v Gorici in Sovodnjah. Kmetijski lastniki računajo, da gre za okrog 11 njiv, ali štiri ha lepega polja, ki ga bodo domači kmetje zelo pogrešali.

Na tem zemljišču je podjetje Matiroli iz Gorice že začelo graditi električno kabino, odkoder bodo dobivala podjetja, ki bodo imela tod okrog svoje obrate, potrebno gonilno silo. Isto podjetje bo zgradilo tudi obsežno poslopje za livarno Princig, ki bo stala tam v bližini. Poslopje bo imelo eno samo halo, ki pa bo precej obsežna, saj bo imela 80 metrov v dolžino in 24 v širino ali skoro 2000 kv. metrov pokritega prostora.

Občinski predstavniki in podjetje se že nekaj časa pogajajo s kmeti za odkupnino, vendar doslej še niso prišli skupaj s cenami. Najboljša rešitev bi bila, če bi jim nudili enakovredno zemljo v zamenjavo, ali pa tako odškodnino, da bi si lahko sami drugje kupili primerno nadomestilo za izgubljene njive, saj je kmetu posest mnogo več vredna kot pa denar. Vsekakor moramo pri tem ugotoviti, da industrializacija vedno bolj požira zemljo bivše štandreške občine, ki jo je leta 1926 fašizem priključil Gorici.

V BRDIH SE JE ZAČELA TRGATEV

Več kot polovica lanskega pridelka je še vedno po vinogradniških kleteh

Letošnje grozdje ima več sladkorja in manj kisline - Osmice so dovolili prepozno

Lepe sončne dneve imamo zadnje dni na Goriškem. S kristalno čistega temno modrega neba sije sonce, ki kar dobro de po razmeroma hladnih nočeh, ko se živo srebro ustavi komaj za nekaj stopinj nad ničlo. Vremenoslovci pravijo, da gre samo za mrzel val s severa, ki je prehodnega značaja ter da bomo imeli še toplo. Sicer pa sonce čez dan ogreje zrak, da pokaže toplomer v prvih popoldanskih urah precej nad 20 stopinj.

«Kar škoda se nam zdi, da bi trgali v tako krasnem vremenu,» pravijo vinogradniki v Brdih, «morda bo grozdje še nekaj pridobilo na sladkorju in bo novina še boljša.»

Brda se kopljejo v soncu in grozdi po brajdah zlatijo ter se prešerno smejejo v njegovih žarkih. Tudi cesta, ki gre mimo kostnice v Gornje Oslavje in dalje v Steverjan se zdi, da se smeje. «Že čriček prepeva...»

Pri Francetu na Borjaču čistijo klet. Prebelili so jo in pripravili posodo za trgatev. Na vozu na dvorišču stoji na pol sestavljena preša. «Še precej starega vina imamo, mnogo preveč,» se je tožil France, «letos ga je na Oslavju ostalo še več kot polovico lanskega pridelka. Če računamo, da se pridela v naši vasi od 2000 do 3000 hl, potem kar lahko napravite račun.»

«Pa boste imeli dovolj prostora v kleti za novo poleg starega,» smo ga vprašali. «Prostor že, toda marsikdo ne bo imel dovolj posode. Nekateri so si kupili nove sode, toda vsak tega ne zmore.»

V brajdi na bregu, ki visi proti Podsabotinu so Primožičevi obirali grozdje. «Kaj vi ste že začeli?» smo vprašali gospodarja. «Da in ne,» si je gospodar obrisal do sladkorja lepljive roke, «obiramo samo bolj gnile grozde, da bi ne okužili drugih. Na srečo jih je letos mnogo manj kot lani.»

V Steverjanu so že te dni začeli s pravo trgatvijo. Najprej tokaj, potem pa pridejo druge sorte na vrsto. Tokaj izkazuje letos tudi po 24 odstotkov sladkorja, ki je lani komaj dosegel 20 odstotkov. Kar pa je glavno, letos je mnogo manj kisline in se torej obeta kvalitetno vino.

«Da bi tudi cena bila tako kvalitetna, kakor bo vino,» je izrazil neki očanec splošno misel vseh briških vinogradnikov. Med tem si nekateri pomagajo z osmicami. Milko z Borjača prodaja svoje vino v Gorici, v Ul. Toriani; še neki drug Oslavec ima tudi osmico v Gorici, dva pa točita svoj pridelek kar doma.

«Malo pozno so nam dali dovoljenje za osmice,» so se nam potožili, «ko bi bilo v avgustu, bi bilo mnogo laže.» Potem pa še ta novost, da nekateri ne smejo imeti odprtih osmic ob nedeljah. Verjetno velja to za tiste, ki ne točijo v svojih prostorih. «Pa ravno ob nedeljah bi se največ stočilo,» je potožil vinogradnik, ki toči svoj pridelek v Štandrežu, v begunskem naselju. Bo pač morala biti osmica dalj časa odprta.

Kot rečeno, na Oslavju še niso začeli s trgatvijo, ker hočejo izkoristiti krasne sončne dneve. Šele proti koncu prihodnjega tedna nameravajo začeti. Seveda pa je, kot vse kmečko delo, tudi to odvisno od vremena.

Na Oslavju so začeli zaenkrat s trgatvijo gnilega grozdja, ki ga odbirajo po brajdah. Na srečo je takega grozdja letos mnogo manj kot lani in je grozdje zelo dobro. Na sliki vidimo prve trgače, ki so prišli tudi od drugod na pomoč vinogradnikom v Brdih

Ker je še mnogo starega vina po kleteh, je treba pripraviti tudi velike steklenke za novo ali za staro vino; na sliki vrsta steklenk pred Primožičevo domačijo na Gornjem Oslavju

Dejavnost CRI v Tržiču

V prvih šestih mesecih tega leta so rešilni avtomobili Italijanskega rdečega križa (CRI) iz Tržiča opravili 2500 prevozov. Pomagali so ranjencem pri 150 prometnih nesrečah in 40 nesrečah na delu. Vozovi so prevozili 20.000 km. Skupni stroški te ustanove so v tem času znašali 7 milijonov lir. Obračun izkazuje 2 milijona lir primanjkljaja. Odbor CRI poziva občinske uprave in druge ustanove, ki s svojimi določenimi prispevki podpirajo dejavnost CRI, naj ji izdatnejše pomagajo, da bi mogla biti kos povečanim izdatkom.

S senika je padel

Včeraj popoldne okrog 17. ure je 65-letni Umberto delle Vedove iz Villesse šel po lestvi na senik pri svojem domu. Ko je prišel na vrh pa mu je spodrsnilo, da je izgubil ravnotežje in padel z višine štirih metrov precej trdno na tla kjer je obležal. Domači so takoj poklicali avto Zelenega križa iz Gorice, ki je moža odpeljal v goriško bolnišnico. Tam so mu ugotovili udarec na glavo in na prsih ter močne bolečine v trebuhu zaradi notranjih poškodb. Pridržali so ga za 30 dni na zdravljenju.

Skuterist iz Ronk hudo ranjen pri padcu

Včeraj ponoči okrog ene ure so pripeljali v bolnišnico v Tržiču 25-letnega Roberta Nicolò iz Ronk, ki se je malo prej ponesrečil na državni cesti pri Cervignanu, ko se je vračal s skuterjem proti Tržiču. Nicolò se je pri padcu udaril na glavi ter si verjetno prebil tudi zunanji del lobanje. Udaril se je tudi na prsnem košu in dobil še druge poškodbe. Zdravniki so ga pridržali v bolnišnici z rezervirano prognozo in sinoči še vedno ni bil izven nevarnosti, čeprav upajo, da mu bodo rešili življenje.

Nicolò se je peljal po ravni cesti in čestna policija iz Cervignana, ki vodi preiskavo, ni mogla ugotoviti vzrokov padca. Za njim so se na skuterjih peljali še nekateri njegovi prijatelji, ki so mu nudili prvo pomoč in poskrbeli za njegov prevoz v bolnišnico z nekim zasebnim avtom ki je šel takrat mimo.

IZPRED OKROŽNEGA SODIŠČA V GORICI

Vdrl je v stanovanje osebe ki mu je bila dolžna odškodnino

Z njim je bil tudi študent medicine, ki naj bi se proglašal za odvetnika - Predsodek jo je spravil pred sodišče

Kot da prometna nesreča ne bi bila dovolj velika nesreča, sta dva mladeniča, karambolist in njegov prijatelj šla iskat še večjo nesrečo, ko sta od povzročitelja nesreče zahtevala povračilo škode ter s tem prekršila zakon, ki čuva nedotakljivost stanovanja.

Dogodek se je pripetil 15. oktobra lanskega leta v kraju Mochetta, kjer stanuje Vittorio Rossi. Rossija je tega dne obiskal 27-letni Giorgio Carlin, iz Casarse, ki je prišel k njemu na dom, da bi se sporazumela o plačilu odškodnine (kakih 38.000 lir), ki jo je Rossi sklenil plačati Carlinu zaradi okvare na vozilu. Ker je bil Rossi v postelji, je naročil ženski, ki stanuje z njim, naj zaprosi prišleca, da bi se vrnil kasneje. Po trditvah obtožnice pa Carlin tega nasveta ni upošteval; pahnil je gospo vstran ter planil v spalnico. Ko so ga postavili pred vrata, je zagrozil Rossiju, da «mu bo napravil luknjo v trebuhu in ga vrgel skozi okno». Odšel je s takšno jezo, da je razbil vrata.

Kasneje se je vrnil s svojim prijateljem, ki ga je Rossijevi ženi predstavil za odvetnika. Pritiskala sta nanjo, da bi mož podpisal izjavo, s katero se obvezuje izplačati 38.000 lir z menicami po 5.000 lir.

Rossiju je začelo vse skupaj presedati in je Carlina skupno z akademikom medicine 28-letnim Mariom Cancellierjem iz Casarse prijavil policiji. Včeraj sta se oba zagovarjala na sodišču, da sta vdrla v stanovanje, akademik pa da si je prilaščal naslov, ki ga ni imel, in da je grozil.

Obdolženca sta se na včerajšnji obravnavi proglašala za nedolžna. Carlin je zanikoval, da bi prišel v Rossijevo stanovanje s silo, Cancellier pa je pojasnil, da je pozval obe sporni stranki k miru; pristavil je še, da bi mogel biti za priča.

Civilno stranko, se pravi Rossija, je zagovarjal odvetnik dr. Bernot, ki je zahteval zanjo 300.000 lir odškodnine. Državni pravdnik, ki je bil v osebi dr. Marsija, je zahteval Carlinovo obsodbo na 8 mesecev zapora zaradi vdora v stanovanje ter en mesec zapora za ostale prekrške ter oprostitev Cancelliera zaradi pomanjkanja dokazov.

Branilec Romani iz Vidma je predlagal Carlinovo oprostitev zaradi pomanjkanja dokazov, za Cancelliera pa prav tako oprostitev zaradi pomanjkanja dokazov zaradi prekrška, da si je prilaščal naslov odvetnika. Sodišče (dr. Storto, dr. Arculeo in dr. De Carlo) je v celoti osvojilo tezo obrambe.

Na zatožno klop je nato sedla 35-letna Jolanda Picamus iz Drevoreda D'Annunzio 17. Dolžili so jo, da je podpisala 16 menic z imenom moškega, s katerim živi v skupnem gospodinjstvu že 12 let. Za dejanje se je izvedelo po zaplembi nekega imovinskega predmeta. Od 16 menic so šle zadnje tri v protest. Picamus je izjavila, da ji menic niso dostavili na dom, ker se je preselila in novega naslova njenega bivališča niso našli.

Državni pravdnik je predlagal, naj se ženska oprosti zaradi pomanjkanja dokazov, branilec prokurator dr. Turel pa je zahteval popolno oprostitev, ker zakon pravi, da postane dejanje po kazenskem zakoniku kaznivo šele takrat, ko je poleg potvorbe tudi namen, da se doseže profit ali da se vsaj oškoduje tretja oseba. Dejansko je Picamusova podpisala menice z imenom svojega sostanovalca samo zaradi tega, da bi prikrila svoj neurejeni zakonski položaj. Sodišče je upoštevalo odvetnikov zagovor ter je žensko oprostilo, ker ni storila kaznivega dejanja.

Kino

VERDI. 17.30, zadnja ob 22: «L'uomo di Rio», J. B. Belmondo in F. Dorleac. Francoski film v barvah.

CORSO. 17.15: «Zulù», Stanley Baker in Ulla Jacobson. Cinemascope v barvah. Ameriški film.

VITTORIA. 17.00: «Pony express», C. Heston in R. Fleming. Ameriški barvni film; zadnja predstava ob 21.30.

CENTRALE. 16.30, zadnja ob 21.30: «Il leone di Tebe», M. Forest in Yvonne Forneaux. Cinemascope v barvah. Ital.franc. koprodukcija.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna D'UDINE, Ul. Rabatta št. 18, tel. 21-24.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 24,6 stopinje ob 13.30, najnižjo 8,7 stopinje ob 6. uri. Povprečne dnevne vlage je bilo 68 odstotkov.

šport šport šport šport šport šport

FINALE ZA DAVISOV POKAL

Po prvem dnevu ZDA 1 Avstralija 1

CLEVELAND, 25. — Prvi dan «challenge rounda» za letošnji Davisov pokal med ZDA in Avstralijo se je zaključil neodločeno 1:1. V prvi tekmi finalnega dvoboja je Američan Chuch McKinley premagal avstralskega tekmeca Freda Stolleja 6:1, 9:7, 4:6, 6:2, v drugem singlu dneva pa je Avstralec Roy Emerson odpravil predstavnika ZDA Dennisa Ralstona 6:3, 6:1, 6:2.

Z ZAČETKOM OB 20.20

Nocoj iz Madrida prenos tekme Inter-Independiente

RIM, 25. — Italijanska televizija bo jutri zvečer oddajala v direktnem prenosu iz Madrida odločilno tekmo za «svetovni pokal» med milanskim Interjem in enajstorico Independiente iz Buenos Airesa. Oddaja se bo začela ob 20.20. Ob isti uri bo tudi radijski prenos tekme.

ATLETIKA

PEKING, 25. — Kitajska rekorderka v skoku v višino Cheng Feng Jung je med državnim prvenstvom preskočila letvico na višini 1,80 m.

V III. KOLU PRVENSTVA B LIGE

Z novim vratarjem Colovattijem Triestina jutri proti Spal

Brez sprememb ostali del postave

Danes je predsednik Triestine grof Guarnieri dokončno uredil vprašanje 27-letnega vratarja Colavattija, katerega je Triestina kupila v solastništvu z Udinese. Nova pridobitev tržaške enajstorice bo na razpolago trenerju takoj. Tehnični komisar Puppo in trener Renosto sta se nemudoma poslužila več garancije kot negotovi Scorti. Zato sta ga povabila z enajstorico v Ferraro, kjer bo že v nedeljo branil tržaška vrata v tekmi III. kola B lige s Spal.

Triestina bo zelo verjetno nastopila z več ali manj preiskušeno postavo, z edino novostjo Colovattija v vratih. To pomeni, da bo v Ferrari igrala kakor sledi:

Colovatti, Frigeri, Ferrara, Pez, Varglien, Sadar, Mantovani, Dalio, Bernasconi, Cignani in Novelli. Za rezervo je trener določil Palcinija.

Tekma s Spal ne bo tako lahka kot nekateri menijo. Igralci iz Ferrare, ki so morali letos iz A v B ligo, so v prvem kolu pokazali česa so zmožni. Žal so v drugem nastopu popolnoma odpovedali, vendar s tem še ni rečeno, da so tako šibki, da bi lahko postali žrtev Triestine. Njihova postava je na papirju precej močna in če ne bo kakega zastoja, tedaj smo lahko prepričani, da se Triestini v Ferrari ne obeta nič dobrega. Spal bo verjetno igral v naslednji postavi:

Bruschini, Olivieri, Pasetti, Riva, Ranzani, Frascoli, De Bernardi, Bagnoli, Muzio, Massei, Cavallito.

V NEDELJO NA DUNAJU

Jugoslovanski nogometaši proti avstrijskim

BEOGRAD, 25. — Zvezni kapetan jugoslovanske nogometne reprezentance Ljubo Lovrić, je določil moštvo, ki se bo v nedeljo 27. t. m. na Dunaju srečalo v prijateljski tekmi z avstrijsko nogometno reprezentanco. Jugoslavija bo igrala s postavo: Soškić, Durković, Jusufi, Radaković, Vasović, Popović, Čebinac, Jerković (Kovačević), Melić, Galić, Skoblar. Rezerve: Pantelić, Sombolac, Kostić in Vislanski. V predigri se bosta na Dunaju pomerili mladinske reprezentance Jugoslavije in Avstrije.

Jutri popoldne pa se bosta v Mariboru srečali B reprezentanci Avstrije in Jugoslavije, v predigri pa mladinski reprezentanci Slovenije in Koroške. Tekmo bo v nedeljo prenašala tudi jugoslovanska televizija.

* * *

TURIN, 25. — Vodstvo Juventusa je odbilo zahtevo francoske nogometne zveze, da bi turinski klub dovolil srednjemu napadalcu Combinu nastop v francoski reprezentanci. Ta bo morala igrati 4. oktobra proti Luksemburgu. Vodstvo Juventusa je zahtevo odbilo z opravičilom, da bo Combin tistega dne zaposlen z moštvom v prvenstveni tekmi.

Tako jutri moštva na igriščih

- **CATANIA**
  Vavassori; Lampredi, Ramballelli; Fantazzi, Bicchierai, Magi; Danova, Biagini, Calvanese, Cinesinho, Facchin.
  JUVENTUS
  Anzolin; Gori, Sarti; Bercellino, Castano, Leoncini; Stacchini, Sacco, Combin, Da Costa (Sivori), Menichelli.
- **GENOA**
  Da Pozzo; Bassi, Colombo; Bagnasco, Rivara, Calvani; Bicicli (Cappellini), Giacomini, Cappellini (Koelbl), Locatelli, Baveni (Gilardoni).
  BOLOGNA
  Negri; Furlanis, Pavinato; Tumburus, Janich, Fogli; Perani, Bulgarelli, Nielsen, Haller, Pascutti.

Cagliari-Sampdoria	1 X 2
Catania-Juventus	X 2
Fiorentina-Lazio	1
Foggia-Mantova	1
Genoa-Bologna	2 X
LR Vicenza-Milan	X 2
Roma-Varese	1 X 2
Torino-Atalanta	X 1
Modena-Napoli	X
Parma-Palermo	2
Potenza-Padova	1
Pro Patria-Bari	1
Verona-Venezia	1

1. —	prvi	2 1
	drugi	1 2
2. —	prvi	1
	drugi	2
3. —	prvi	1 2 X
	drugi	2 X X
4. —	prvi	1 1
	drugi	X 2
5. —	prvi	1
	drugi	2
6. —	prvi	1 1
	drugi	X 2

- **FIORENTINA**
  Albertosi; Robotti, Castelletti; Pirovano, Guarnacci, Marchesi; Hamrin, Maschio, Orlando, Benaglia, Morrone.
  LAZIO
  Cei; Zanetti, Dotti; Governato, Pagni, Gasperi; Renna (Mari), Fascetti (Bartù), Piaceri, Christensen, Petris.
- **ROMA**
  Matteucci; Tomasin, Ardizzon; Carpanesi, Losi, Schnellinger; Leonardi, Tamborini, Nicolè, Angelillo, Francesconi (Salvori).
  VARESE
  Lonardi; Burelli, Maroso; Ossola, Beltrami, Soldo; Anderson, Cucchi, Traspedini, Pasquina, Vetrano.
- **LR VICENZA**
  Luison; Zoppelletto, Savoini; De Marchi, Carantini, Stenti; Vastola, Menti, Vinicio, Dell'Angelo, Campana.
  MILAN
  Ghezzi; David (Noletti), Pelagalli; Benitez, Maldini, Trapattoni; Mora, Lodetti, Amarildo, Ferrario, Fortunato.
- **TORINO**
  Vieri; Poletti, Fossati; Pula, Rosato, Ferretti; Simoni, Ferrini, Hitchens, Moschino, Meroni.
  ATALANTA
  Pizzaballa; Pesenti, Nodari; Bolchi, Gardoni, Colombo; Milan, Landoni, Petroni, Mereghetti, Nova.
- **FOGGIA**
  Moschioni; Micelli, Corradi; Bettoni (Tagliavini), Rinaldi, Faleo; Favalli, Lazotti, Nocera, Maioli, Patino.
  MANTOVA
  Zoff; Morganti, Tarabbia; Correnti, Cancian, Pini; Tomeazzi, Jonsson, Pagani, Mazzero, Trombini.
- **CAGLIARI**
  Colombo; Martiradonna, Tiddia; Mazzucchi, Spinosi, Longo; Visentin, Nenè, Gallardo, Cera (Greatti), Riva.
  SAMPDORIA
  Sattolo; Vincenzi, Fontana; Masiero, Bernasconi, Morini; Frustalupi, Lojacono, Sormani, Da Silva, Barison.

ŠE 14 DNI DO OLIMPIADE V TOKIU

Nemške atletinje (v združeni ekipi) med najboljšimi

Za olimpijske igre v Tokiu so Nemci skoraj dokončno sestavili tudi žensko ekipo. Tako kot pri moških ima tudi tu številčno prednost vzhodni del dežele. Uspeh vzhodnih atletinj je presenečenje, ker so doslej največ besede imele tekmovalke iz Zahoda. Tako kot pri moških je Nemčija velesila v svetovni atletiki, nima pa skoraj posameznice, ki bi bila stoodstotna favoritinja za končno zmago na olimpiadi.

V tem je najboljša Karin Balzer (V) v teku na 80 m z zaprekami. Atletinja je letos z 10"5 izenačila svetovni rekord in zaradi svoje rentabilnosti le malo zaostaja za Irino Press. Balzerjevo verjetno ne skrbi preveč nedavni poraz po Koppovi (Z), ki je svoj čas 10"6 dosegla bolj slučajno. Tretja nemška predstavnica bo Diel (V), ki ima osebni rekord 10"8. Zelo dobre so Nemke tudi v skoku v daljino. Za Sčelkanovo, so atletinje Hoffmann (Z), Laufer-Claus (V) in Becker (Z) sposobne osvojiti v Tokiu drugo in tretje mesto. Po rezultatih je najboljša Hildrun Elzus, ki je prav pred dnevi dosegla 6.48 m, druga je Helga Hoffmann 6,45, tretja pa s 6,40 I. Becker. V korist omenjenih atletinj ne govorijo samo navedene znamke, temveč dolga serija skokov čez 6,30 m. Becker in Hoffmann sta bili izbrani tudi za peteroboj. Tu bo trojico dopolnila še Exner (V). Najboljša Nemka Balzer v Tokiu ne bo nastopila, od treh izbranih pa ima največje število zbranih točk Exnerjeva (4786). Hoffmann in Becker le malo zaostajata. Na igrah v Tokiu bi morala vsaj ena od treh uspeti. Za sovjetinjama bo prvo razpoložljivo mesto verjetno tretje. V borbi za bronasto kolajno lahko pride do odličnega rezultata med 4900 in 5000 točkami.

Z velikimi možnostmi na dober uspeh bodo Nemke startale tudi v sprintu. Na 100 m je največji adut 21-letna Erika Pollmann (Z), državna mladinska prvakinja iz l. 1962. Ta atletinja je komaj letos prodrla med najboljše in dosegla celo vrsto zelo dobrih časov 11"5 in 11"6. Letos so ji klonile prav vse znane nemške «zvezde» z Jutto Heine na čelu. 100 m bosta poleg Erike Pollmann tekli še Meyer-Rose (Z) in Räpke (V), ki imata letos najboljši čas 11"5. Za 200 m so bile izbrane Jacob (V), Heine (Z) in ponovno Pollmann. Evropska prvakinja Heine se vrača v staro formo in prav od nje največ pričakujejo, kljub porazu na izbirnem tekmovanju. Štafeta 4x100 m, katero so sestavljale Meyer, Pollmann, Pensberger in Heine, je tekla 44"8. Potencialno je ta četvorka zmožna tudi svetovnega rekorda in bo v Tokiu trd oreh za Američanke in nove svetovne rekorderke Poljakinje.

Srednji progi 400 in 800 m nista dosti napredovali in možnosti uspeha so torej manjše. Na 400 m je za sedaj najhitrejša Schmidt (V) s 54"3, na daljši progi pa ima premoč kake pol sekunde Wörner (Z), katere najboljši čas znaša 2'6"5.

Poleg skoka v daljino je zelo dobro kvaliteto dosegel tudi skok v višino in sicer po zaslugi treh vzhodnih atletinj, ki so v teku sezone državni rekord kar 5-krat izboljšale in neštetokrat izenačile. Vrstni red je sedaj naslednji: Rüger 176 (6 drugih znamk nad 170 cm), Kupferschmied 175 (se 3-krat čez 170 cm) in Langer 173 cm. Iz rezultatov samih in predvsem iz stabilnosti sedanje rekorderke je razvidno, da ima ta realne možnosti za osvojitev srebrne kolajne v Tokiu.

Vsi trije meti so odlično zastopani in kvaliteta je za Sovjetsko zvezo najboljša. V metu diska imajo na primer prve tri naslednje letošnje najboljše rezultate: Lotz (V) 56,17, Limberg (Z) 55,86 in Lorenz (V) 54,97. Vsaj ena kolajna bi ne smela izostati. Nemških metalk kopja se lahko boji tudi sama svetovna rekorderka Ozolina. Gerhards (Z) je dosegla na izbirnem tekmovanju 57,64 m. Schwalbe (V) 57,42 m. Malo slabša je le Schubert (V) s 54,66 m. Popolnoma je v tej panogi odpovedala letos Gräfe, ki je lani dosegla 58 m in pol. Metalke krogle so za sovjetinjami tudi najmočnejše na svetu. Garisch in Helmbold, sta že presegli 17 m, Hübner pa je tej meji zelo blizu. V Tokiu največ pričakujejo od Renate Garisch. Vse tri izbrane atletinje so iz Vzhoda.

Izkupiček Nemkinj v Tokiu bo morda ena zlata kolajna ali dve, v mnogih panogah pa bi morala največ častnih mest osvojiti prav dekleta iz Nemčije.

BRUNO KRIŽMAN

Erika Pollmann — 100 m 11"5

Anneliese Gerhards - kopje 57,64 m

ZA SEZONO 1963-64

Jakostne lestvice jugoslovanske zveze za namizni tenis

Namiznoteniška zveza Jugoslavije je objavila svoje uradne jakostne lestvice za sezono 1963-64. Glede na to, da gre pri tem za mnoge igralce, ki bodo nastopili tudi na svetovnem prvenstvu v namiznem tenisu, ki bo aprila 1965 v Ljubljani, objavljamo izvleček iz teh lestvic.

ČLANI

1. Vojislav Marković
2. Ištvan Korpa
3. Edvard Vecko
4. Željko Hrbud
5. Janez Teran
6. Dragutin Šurbek
7. Zdenko Uzovinac
8. Enso Gazić
9. Vlado Tomc
10. Ratimir Rot

ČLANICE

1. Cirila Pirc
2. Breda Kokalj
3. Ružica Anić
4. Danica Nikolić
5. Tatjana Zrimec
6. Jasenka Rot
7. Nina Lučić
8. Radmila Stojšić
9. Irena Mikec
10. Željka Mitrović

MLADINCI

1. Dragutin Šurbek
2. Ratimir Rot
3. Anton Stipančić
4. Zlatko Čordaš
5. Darko Klevišar

MLADINKE

1. Tatjana Zrimec
2. Radmila Stojšić
3. Nina Lučić
4. Jasenka Rot
5. Marija Juvanc

DVIGANJE UTEŽI

MOSKVA, 25. — Med treningom sovjetskih olimpijcev je Aleksander Kurinov izboljšal danes v Kabarovsku dva svetovna rekorda srednje kategorije: v nategu s 147,500 kg (prejšnji 147 kg) in v olimpijskem triatlonu s 447,500 kg (prejšnji 445 kg).

KOŠARKA

HAMBURG, 25. — V nocojšnji mednarodni košarkarski tekmi je Francija premagala Nemčijo 63:60 (20:33).

Prijateljska odbojka BOR - GASILCI 3:2

Sinoči je borova moška šestorka premagala v prijateljskem srečanju ekipo tržaških gasilcev 3:2 (12:15, 12:15, 15:12, 15:13, 15:13).

PO SKLEPU OLIMPIJSKEGA ODBORA ČSSR

Emil Zatopek (kot gost) v Tokiu s 107 atleti

Čehoslovaki bodo nastopili v desetih panogah

PRAGA, 25. — Češkoslovaški olimpijski odbor je izbral 107 atletov, ki jih bo poslal na olimpijske igre v Tokio. Ti bodo predstavljali ČSSR v nogometu, kolesarstvu, boksu, lahki in težki atletiki, telovadbi, odbojki, veslanju, plavanju in streljanju.

Z atleti bo odpotovalo na Japonsko 17 trenerjev, 9 sodnikov, 8 delegatov za sestanke odborov in IOC in 15 voditeljev zveze. Češkoslovaško skupino bo vodil predsednik zveze za fizkulturo in šport, ki ga bo spremljal član češkoslovaškega olimpijskega odbora dr. Josef Gruss in slavni Emil Zatopek, ki bo častni gost. Češkoslovaško reprezentanco bodo sestavljali:

NOGOMET: Jan Brumovsky, Ludevit Cvetler, Jan Geleta, František Knebort, Karel Knesl, Karel Lichtnegl, Vojtech Masny, Štefan Matlak, Ivan Mraz, Karel Nepomucky, Anton Svajlen, Anton Urban, František Valošek, Josef Vojta, Vladimir Weiss.

KOLESARSTVO: Cestna vožnja — Jan Smolik, Daniel Grac. Zasledovalna vožnja — Antonin Križ, František Rezak, Jiri Daller, Jiri Pecka. Tandem — Karel Paar, Karel Stark. Hitrostna vožnja — Ivan Kučirek.

BOKS: Jaroslav Slajs, Vladimir Kučera, Bohumil Nemeček, František Polaček, Josef Nemec.

ATLETIKA: Josef Trousil (400 m), Josef Odlozil (1500 m), Vaclav Chudomel in Pavel Kantorek (maratonski tek), Josef Tomas (10.000 m), Aleksander Bilek (hoja na 20 in 50 km), Ludvik Danek in Jiri Zemba (disk), Josef Matoušek (kladivo), Rudolf Tomašek (skok s palico). Ženske: Eva Lehocka (100 in 200 m), Jirina Nemcova (disk).

TEŽKA ATLETIKA: dviganje uteži — Zdenek Otahal, Hans Zdrazila. Rokoborba — Jiri Svec, Jiri Kormanik , Petr Kment in Bohumil Kubat.

TELOVADBA: moški — František Bocko, Pavel Gajdoš, Karel Klecka, Vaclav Kubička, Premysl Krbec, Bohumil Mudrik, Ladislav Pazdera. Ženske — Vera Časlavska, Marie Krajčirova, Jana Posnerova, Hana Ružičkova, Bohumila Rimnacova, Jaroslava Sedlackova, Adolfina Tkačikova.

ODBOJKA: Milan Cuda, Bohumil Goljan, Zdenek Humhal, Petr Kop, Josef Labuda, Josef Musil, Karel Paulus, Boris Perušič, Pave Schenk, Vaclav Smidl, Josef Sorm, Ladislav Toman.

VESLANJE: Vaclav Kozak, Vladimir Andrs, Vaclav Chalupa, Jiri Palko, Zdenek Mejstrik, Karel Karafit, Rene Libal, Jaroslav Starosta, Jan Stefan, Arnost Poisl, Petr Cermak, Jiri Lundak, Juilius Tocek, Jan Mrvik, Josef Ventus, Ludek Pojezny, Bohumil Janoušek, Rihard Novy in Miroslav Koniček.

PLAVANJE: Petr Lohnicky (100 m prosto), Ivan Ferak (400 m prosto), Jindrich Wagner (200 m hrbtno in metuljček).

STRELJANJE: Ladislav Falta, Ljubomir Nacovsky, Vladimir Kudrna, Vladimir Stiborik.

Za Daneka zlata kolajna?

ODTUINTAM

ZA SVETOVNI NASLOV

P. Kingpetch sprejel dvoboj z Burrunijem

MANILA, 25. — Podpredsednik World Boxing Council Justiano Montano je danes javil, da je sedanji svetovni prvak muše kategorije Tajlandec Pone Kingpetch sprejel sklep, da nastopi za naslov prvaka z Italijanom Salvatorejem Burrunijem. Montano je izjavil, da se bosta morali stranki sporazumeti za dvoboj najkasneje do 16. oktobra. Kot je zano je WBC zagrozilo, da bo Tajlandcu odvzelo naslov, če ne bo sprejel dvoboja z Italijanom.

Vse kaže, da bo dvoboj v Italiji, ker so organizatorji ponudili Kingpetchu krepko denarno nagrado za nastop v Burrunijevi domovini.

20"5 V TEKU NA 200 M

Izreden čas malezijskega atleta

SINGAPUR, 25. — Malezijski sprinter Manikan Jegathesan, ki je imel v teku na 200 m osebni rekord 21"1, je sedaj tega izboljšal na 20"5, ki je čas, s katerim je Italijan Berruti zmagal na rimski olimpiadi. S tem časom se je 20-letni študent medicine Jegathesan uvrstil kot najhitrejši azijski sprinter med favorite za eno od olimpijskih kolajn.

KOŠARKA

TOKIO, 25. — V Yokohami je v teku predolimpijski kvalifikacijski košarkarski turnir, ki je dal naslednje izide:

Taiwan - Malezija	98:81 (39:30)
Tajlandija - Indonezija	85:50 (46:16)
J. Koreja - Kuba	67:61 (25:32)

IVAN REGENT

O socialističnem in komunističnem gibanju v Julijski krajini in Istri

(9.)

Sledilo je poročilo, razprava o organizaciji, taktiki in tisku. Poročal je Ivan Regent.

Glede tiska je organizacija sprejela naslednjo po idrijskih tovariših predlagano resolucijo:

«Meddeželna konferenca jugoslovanske socialno-demokratične stranke 1)., zborujoča v Delavskem domu 21. septembra 1919 izjavlja:

1. Da hoče biti solidarna z revolucionarnim delavstvom vsega sveta ne glede na etnografske in politične meje. Predvsem se pa popolnoma strinja s socialističnim režimom novih sovjetskih republik, ustanovljenih v vzhodni Evropi ter odobrava taktiko, ki jo izvajajo delavski sovjeti v boju proti koalirani buržoaziji.

2. Pripoznavaje zgodovinski moment, ki je vznikel iz vojne, povzročene po med seboj se kosajočih kapitalističnih skupin, smatra kot neobhodno vzdrževanje psihološkega stanja mas na višku, ki ustreza materialni akciji, s katero je tesno spojeno in ki ima namen preustrojiti kapitalistično družbo v socialistično. Zato je mnenje, da mora zavedno revolucionarno delavstvo v Evropi in na svetu sploh podpirati proletarske republike ne le moralno z izražanjem simpatij do njih, marveč — in to predvsem — mora dejansko podpirati vse proletarske socialne tvorbe, da bi jim tako zagotovilo obstanek in da tako pripravi teren za socialističen režim v državah, ki se nahajajo dosedaj še pod pritiskom buržoazije. Jemajoč še posebno v obzir današnjo krizo kapitalistične družbe, nje gospodarski razpad, kakor tudi razpad stavbe meščanskih ideologij, na katero se opira sistem izkoriščanja, mora delovati revolucionarno delavstvo sistematično na to, da pospeši razpad današnjega gospodarskega in političnega ustroja.

3. Zavrača politično sodelovanje delavskih reprezentantov skupno z meščanskimi strankami v buržoaznih vladah, ter smatra kot neumestno in škodljivo, da bi proletarske revolucionarne stranke v sedanjem momentu, ko je prišlo do odkritega boja med buržoazijo in proletariatom, izvrševale svojo politično taktiko le v ozkem okviru legalitarne metode. Odklanja torej vero v moč zakonov, ki so jih sankcionirali eksponenti režima, ki se ozira v boju za svojo premoč le na brutalno silo.

4. Glede na predstoječe državnozborske volitve priznava te kot uspešno sredstvo za pregled delavskih vrst.

Pri tem pa zahteva najenergičnejšo revolucionarno propagando med delavskimi masami, kajti le proletarska diktatura more strmoglaviti krivične družbene oblike ter zagotoviti do sedaj izkoriščanim človeško eksistenco.

Glede strankinega lista se naloži skupnemu Izvršnemu organu skupne stranke, da začne čimprej z delom za ustanovitev socialističnega dnevnika.» 2)

Na konferenci je bilo 62 delegatov. Predsedoval je Anton Jernejčič. Poročala sta dr. Tuma in Regent. Debata o poročilih je bila zelo živahna. Treba je priznati, da je bilo tu nekaj delegatov, ki so bili proti združitvi in sicer sta govorila proti združitvi v glavnem dr. Ferfolja in Alojz Hreščak. Za združitev pa so govorili poleg pisca tega sestavka še Straus iz Idrije, Lovko iz Trsta, Štolfa iz Gorice in drugi.

Resolucijo moramo uskladiti z revolucionarnim gibanjem, kakršno je pač bilo leta 1919. Bila je izraz želja in hotenj socialistično in revolucionarno razpoloženega delovnega ljudstva pri nas.

Zanimivo in za tedanje razmere je zelo poučno dejstvo, da niti dr. Tuma, ki je vsiljeval stranki komunistično ime, niti Anton Jernejčič niti Štolfa ne France Milost ne Vinko Kermolj (tedanji voditelji slovenskega socialističnega gibanja v Julijski krajini in Istri), ki so vsi glasovali za obe resoluciji, se leta 1921 niso pridružili Komunistični partiji. Od slovenskih socialističnih vodilnih kadrov sta pristopila h KPJ le pokojni Srebrnič in pisec tega sestavka.

Prva leta po prvi svetovni vojni označuje izredno velik, impozanten vzpon gibanja delavcev in kmetov v Italiji, ki je bila v teh letih nekajkrat na pragu revolucije. Z njo je bila na pragu revolucije tudi Julijska krajina z Istro. Razlogi za ta vzpon so različni. Ljudje so bili nezadovoljni, ker je bila Italija vstopila v vojno, pri čemer je še izgubila v vojni okrog šeststo tisoč vojakov. Nezadovoljnost delovnega ljudstva se je izpričevala predvsem proti tistim, ki so bili agitirali za vojno.

Ta nezadovoljnost ljudstva pa se je bila kaj kmalu prenesla tudi na vodstvo Italijanske socialistične stranke in je bila tako močna, da je za italijanske parlamentarne volitve leta 1920. strankino vodstvo sklenilo, da kdorkoli je tudi le kratek čas zagovarjal pristop Italije v vojno (kar se je zgodilo v maju 1915), ne sme biti kandidat na socialistični listi. Strankino vodstvo je vztrajalo pri tem sklepu, dasi je vedelo, da so mnogi tovariši, med njimi izredni socialistični teoretiki, le za kratek čas bili iz raznih razlogov za vojno, so se pa prav kmalu odpovedali svojemu prvotnemu mladostnemu vojnemu navdušenju.

To jezo proti tistim, ki so bili za vojno (interventisti), so ljudje prenesli na vse, ali skoro na vse oficirje. Namesto, da bi bili oficirje, med katerimi je bilo nekaj pametnih, pritegovali v svoje gibanje, so naredili iz njih sovražnike tega gibanja in jih silili v naročje porajajočega se fašizma.

* * *

Gospodarska situacija v Italiji je bila zelo slaba, slabo in ponižujoče je bilo delavsko življenje, a višji sloji v Italiji, posebej plemstvo, industrijci in veleposestniki so živeli bogato, razkošno, luksuzno življenje. Vse te resnice je glasilo Socialistične stranke Italije «Avanti» dnevno opisovalo, vabilo delavce v sindikalne organizacije in v politično stranko. Vabilo jih je v revolucijo. Ni pa bilo sposobno idejo revolucije poglobiti in razširiti med vse delovne ljudi. Najzanimivejši in najbolj bojeviti leti v Italiji, sta prvi dve leti po vojni, t. j. 1919 in 1920. V teh dveh letih so si skoraj dnevno sledile stavke. Delavci, ki pa niso bili enotni, so zahtevali boljše plače, boljše razmere na delu. Da bi dosegli svoje zahteve so stavkali in zavzemali industrijska podjetja. Revni kmetje in kmetje brez zemlje pa so začeli zavzemati veleposestniška zemljišča. Zaradi tega, delavskega in kmetskega gibanja, je večkrat prišlo do spopadov med delavci, kmeti in karabinjerji in do drugih neredov. Med tem pa so agrarci in industrijci dogovorno z vplivnimi generali, s kraljem in policijo pripravljali svojo protidelavsko, fašistično ofenzivo.

Gibanju italijanskih delavcev in kmetov so se pridružili tudi slovenski in hrvatski delavci in kmetje Julijske krajine, Istre in Notranjske. Kakor v vsej Italiji, tako se je začel vzpon gibanja delavcev in kmetov tudi v Julijski krajini in Istri. Politične, sindikalne in kulturne organizacije so nastajale vsepovsod in tako hitro, da je bilo političnih, sindikalnih in kulturnih kadrov v centru za ogromno delo nadvse premalo. Slovenske in hrvatske sekcije Socialistične stranke Italije so štele 1920. leta na pet tisoč članov, navzlic dejstvu, da je bila stranka v Julijski krajini na pol kadrovska. Ljudski oder je imel 64 podružnic. Poleg teh podružnic Ljudskega odra je bilo še okoli 40 prosvetnih društev, a sindikalne organizacije so bile povsod, kjer sta bili industrija in obrt. Vse to, ali skoraj vse to, se pravi s prav malimi izjemami, je 1921. prešlo v vrste Komunistične partije Italije. To nam posebej dokazuje, da se je komunistično gibanje v Julijski krajini in Istri razvilo iz socialističnega gibanja in da je bilo izredno močno.

1) V resnici «Neodvisne socialistične stranke Slovencev in Hrvatov Julijske krajine».

2) «Njiva» I. št. 17, stran 311.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 - II. TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 - II. Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno - upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda. — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst